

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

Poznámka: V rámci aktualizácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím v roku 2017 bola doplnená časť 3. *Hodnotenie obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za obdobie od 1. marca 2014.* V časti 4. *Strategické zámery a konkrétné ciele* (pôvodne časť 3.) boli formou poznámok k aktualizácii doplnené texty, stručné hodnotenie plnenia pôvodných úloh a znenie nových úloh. Pôvodné znenie *Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím* nebolo nad rámec uvedených zmien nijakým spôsobom menené ani dopĺňané.

Čo hovoria deti a mladí ľudia

Hlavnou obavou detí a mladých ľudí je násilie, ktoré sa má považovať za prioritnú otázku. Sú znepokojení dopadom násilia a kriminality na ich životy a necítia sa byť dostatočne chránení, napr. pred šikanovaním, rodovo motivovaným násilím a mládežníckym násilím, telesným trestaním, sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním v rodinách, v škole, v náhradnej starostlivosti a v médiach, vrátane sociálnych online médií. Ked' už odhalia zneužívanie, sú detské obete často vystavené sekundárному prenasledovaniu, keďže niektoré postupy ohlasovania, vyšetrovania a súdneho konania niekedy nerešpektujú ich práva, potreby a názory.“ (Stratégia Rady Európy o právach dieťaťa 2012-2015, strategický cieľ 2 - Odstraňovať všetky formy násilia páchaného na det'och).

Niekol'ko výpovedí slovenských detí¹

„Mám kamarátku, čo bola znásilnená a nepáčilo sa mi, že policajti s tým nič nerobili a ten človek ani za to nesedel. Bola na tom zle a takýchto znásilnených kamarátok mám viacej. Ďakujem za vyplnenie tohto dotazníka.“

„V našej triede je situácia veľmi zlá. Kvôli niektorým spolužiakom, ktorí šikanujú pre vzhľad a výzor. To čo by si mali všímať tak to nie. Nemám dobrý pocit z našej triedy.“

„V 7. ročníku s nami chodil do triedy chlapec, ktorého jeho pestúni týrali. Týrali ho fyzicky aj psychicky.“

„Spolužiačka sa mi raz zdôverila, že ju týral nevlastný otec, odvtedy žije so starou mamou“

„V predchádzajúcich úlohách sa písalo o sexualite, či to niekto odo mňa žiadal a pod. Mala som len 10 rokov a ten chlap bol z našej dediny. S mojou susedkou nás lákal na žuvačky a my sme šli každá zvlášť. Vždy ma hladkal, obchytkaval. A dnes ked' prechádzam okolo toho muža, mám strach a bojím sa. O tomto som nikomu nepovedala, lebo som sa bála.“

„Viete ja som sa musel naučiť samostatnosti, ale už je to ťažké udržať sa nad vodou. Nedá sa stíhať učiť, variť si, jest', chodiť do školy, to sa proste nedá všetko stíhať, niekedy musím vymeškať školu kvôli tomu, že nemám čisté veci, alebo nemám pripravené veci do školy...v

¹písomné odpovede niekoľkých detí v rámci otvorených otázok výskumu zameraného na prevalenciu násilia

škole ma s prepáčením za výraz "buzerujú", spolužiaci si myslia že som hlúpy ale ja si myslím opak. Ja si myslím, že som iný ako ostatní. Neviem, neviem, niekedy už fakt nevládzem d'alej so životom“....

1. Medzinárodné súvislosti

V rámci globálneho systému ochrany detí pred násilím predstavuje Dohovor OSN o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“) základný východiskový dokument pre všetky dokumenty týkajúce sa ochrany práv detí. Viaceré články Dohovoru garantujú právo detí na telesnú a osobnú integritu a ustanovujú vysoké štandardy na ich ochranu. Článok č. 19 ods. 1 Dohovoru vyžaduje, aby štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru „*prijímal všetky potrebné zákonodarné, správne, sociálne a výchovné opatrenia na ochranu detí pred akýmkolvek telesným alebo duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním (vrátane sexuálneho zneužívania), zanedbávaním alebo nedbanlivým zaobchádzaním, trýznením alebo vykorisťovaním počas doby, ked' sú v starostlivosti jedného alebo oboch rodičov, zákonných zástupcov alebo akýchkoľvek iných osôb starajúcich sa o dieťa“.*

Tieto ochranné opatrenia zahŕňajú podľa potreby účinné postupy na vytvorenie sociálnych programov zameraných na poskytnutie nevyhnutnej podpory dieťaťa. Na účely zistenia, oznamenia, postúpenia, výšetrovania, liečenia a následné sledovanie uvedených prípadov zlého zaobchádzania s deťmi zahŕňajú takisto podľa potreby postupy pre zásahy súdnych orgánov (čl. 19 ods. 2 Dohovoru). Hodnotiacim mechanizmom stavu implementácie Dohovoru sú odporúčania Výboru OSN pre práva dieťaťa k periodickým správam Slovenskej republiky (ako aj iných krajín) o implementácii Dohovoru.

Orientáciu v/k správnej implementácii medzinárodných záväzkov v zmysle Dohovoru poskytujú štátom správy a odporúčania osobitných procedúr Rady OSN pre ľudské práva (napr. Správy osobitnej zástupkyne Generálneho tajomníka OSN pre násilie na deťoch). Osobitne významné sú však v tomto kontexte tzv. všeobecné komentáre Výboru OSN pre práva dieťaťa (*General Comments*). Všeobecný komentár plní úlohu výkladového stanoviska Výboru OSN pre práva dieťaťa, prostredníctvom ktorého je štátom a ostatným zainteresovaným na uplatňovaní práv dieťaťa poskytnutý návod pre správne pochopenie a uplatňovanie Dohovoru.

V roku 2011 Výbor OSN pre práva dieťaťa prijal **všeobecný komentár č. 13 (2011) k Právu dieťaťa na ochranu pred všetkými formami násilia** (ďalej len „všeobecný komentár č. 13“) viažuci sa k článku 19 Dohovoru. Výbor OSN pre práva dieťaťa vo všeobecnom komentári č. 13 k Dohovoru uvádzia:

„1. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, robia všetky potrebné zákonodarné, správne, sociálne a výchovné opatrenia na ochranu detí pred akýmkolvek telesným alebo duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním, včítane sexuálneho zneužívania, zanedbávaním alebo nedbanlivým zaobchádzaním, trýznením alebo vykorisťovaním počas doby, ked' sú v starostlivosti jedného alebo oboch rodičov, zákonných zástupcov alebo akýchkoľvek iných osôb starajúcich sa o dieťa.“

2. Tieto ochranné opatrenia zahŕňajú podľa potreby účinné postupy na vytvorenie sociálnych programov zameraných na poskytnutie nevyhnutnej podpory dieťaťu a tým, ktorým sa zverilo, ako aj iné formy prevencie. Na účely zistenia, oznámenia, postúpenia, vyšetrovania, liečenia a následného sledovania uvedených prípadov zlého zaobchádzania s deťmi zahŕňajú takisto podľa potreby postupy pre zásahy súdnych orgánov.“

Na účely všeobecného komentára č. 13 sa „násilie“ chápe ako „*všetky formy telesného alebo duševného násilia, ubližovania, zneužívania, zanedbávania alebo nedbanlivého zaobchádzania, trýznenia alebo vykorisťovania, vrátane sexuálneho zneužívania*“ (článok 19 Dohovoru). Pojem „násilie“ bol v tomto dokumente zvolený v súlade s terminológiou používanou v Štúdiu OSN o násilí páchanom na deťoch z roku 2006 tak, aby reprezentoval všetky formy ubližovania deťom uvedené v článku 19 ods. 1 Dohovoru.

Výbor dôrazne prízvukuje, že pojem „násilie“ zvolený vo všeobecnom komentári sa nesmie interpretovať spôsobom, ktorý by znižoval dopad alebo potrebu riešenia nefyzických alebo nezámerných foriem ubliženia (ako napr. zanedbávanie alebo psychické týranie).

Výbor rovnako tiež zdôrazňuje, že odmietnutie ospravedlnenia násilia a ponižovania ako formy trestania detí neznamená odmietanie pozitívnej konцепcie disciplíny. Vo všeobecnom komentári č. 13 je jasne uvedené, že zdravý vývoj detí závisí od vedenia a usmerňovania ich rodičmi a inými dospelými, ktoré musí zodpovedať vyvíjajúcim sa schopnostiam dieťaťa a napomáhať jeho výchove k zodpovednému životu v spoločnosti. Výbor uznáva, že „*rodičovstvo a starostlivosť o deti, najmä o dojčatá a malé deti, si vyžaduje časté fyzické zásahy a intervencie na ich ochranu. Tieto sa zásadne líšia od zámerného trestajúceho použitia sily na spôsobenie určitého stupňa bolesti, nepohodlia alebo poníženia.*“.(V slovenskom právnom poriadku rieši otázky využívania fyzických zásahov a intervencie rodičov na ich ochranu dieťaťa §30 zákona o rodine: „Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením /ods.1/. Rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, telesný a citový vývoj dieťaťa /ods.3/).“

Európsky systém ochrany detí pred násilím

V roku 2005 Varšavský summit hláv štátov a vlád zaviazal Radu Európy, aby okrem účinnej podpory práv detí a plnenia záväzkov Dohovoru, presadzovala práva detí vo všetkých politikách Rady Európy a odstránila všetky formy násilia páchaného na deťoch, predovšetkým prostredníctvom spustenia trojročného akčného plánu a konkrétnych opatrení proti sexuálnemu vykorisťovaniu detí.

Reakciou na tento mandát bolo vytvorenie programu „Budovanie Európy pre deti a s deťmi“ uvedeného do praxe na konferencii v Monaku (apríl 2006), ktorý bol bližšie definovaný v Stratégii k programu na obdobie rokov 2009-2011 a následne 2012-2015. Cieľom programu je odstrániť všetky formy násilia páchaného na deťoch prostredníctvom ochrany detí, odstránenia násilia, stíhania jeho páchateľov a participáciou detí. Program pomáha subjektom, ktoré prijímajú rozhodnutia a zainteresovaným stranám vytvoriť a zaviesť komplexné národné stratégie a politiky na presadzovanie práv detí a odstránenie všetkých

foriem násilia páchaného na deťoch vo svetle Dohovoru a v súlade s odporúčaniami Výboru OSN pre práva dieťaťa a Svetovej správy OSN o násilí páchanom na deťoch.

Ďalšími medzinárodnými dokumentmi sú v podmienkach Rady Európy Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaniom², Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite, Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, Dohovor Rady Európy o predchádzaní a boji proti násiliu na ženách a domácomu násiliu a ďalších dohovorov a nástrojov Rady Európy, ktoré prispievajú k odstraňovaniu všetkých foriem sexuálneho násilia, vrátane zmrzačovania pohlavných orgánov.³

Významným prameňom pre efektívnu implementáciu na národnej úrovni je judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a Európska sociálna charta, ktorá v čl. 7, ale najmä v čl. 17 zaväzuje Slovenskú republiku zabezpečiť účinný výkon práva detí a mladistvých vyrastat' v prostredí vhodnom pre plný rozvoj ich osobnosti a ich fyzických a duševných schopností, a bud' priamo alebo v spolupráci s verejnými alebo súkromnými organizáciami prijať všetky príslušné a potrebné opatrenia na ochranu detí a mladistvých pred zanedbaním, násilím alebo zneužívaniom.

Jedným z cieľov Európskej únie, na ktoré kladie dôraz najmä čl. 3 ods. 3 Lisabonskej zmluvy a čl. 24 Charty základných práv Európskej únie je podpora a ochrana práv dieťaťa. Premietnutím tohto cieľa je vytvorenie Programu Európskej únie v oblasti práv dieťaťa. Program je založený na potrebách, ktoré vyjadrili deti zo všetkých členských štátov Európskej únie. Berie tiež do úvahy výsledky hodnotenia vplyvu nástrojov Európskej únie, ktoré majú vplyv na práva dieťaťa. Na zabezpečenie konkrétnej činnosti pri uplatňovaní Usmernení EÚ pre presadzovanie a ochranu práv dieťaťa (2007) sa ako prvá prioritná oblasť týchto usmernení vybrať oblasť „Všetky formy násilia na deťoch“.

²Cieľom tohto dohovoru RE je predchádzanie sexuálnemu vykorisťovaniu a sexuálnemu zneužívaniu detí a boj proti nemu, ochrana práv detských obetí sexuálneho vykorisťovania a sexuálneho zneužívania a podpora vnútrostátnej a medzinárodnej spolupráce. Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaniem a sexuálnym zneužívaniom je aktuálne v procese ratifikácie.

³Na zvýšenie povedomia o sexuálnom vykorisťovaní a sexuálnom zneužívaniu detí, rozhodne Rada Európy do roku 2014 o Európskom dni boja proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí.

2. Rámcové východiská v Slovenskej republike

Opatrenia na presadzovanie práv dieťaťa sú v Slovenskej republike zaradené do takmer všetkých oblastí politík (sociálna politika, zdravotná politika, politiky v oblasti výchovy a vzdelávania, justície kultúry atď.). avšak aj napriek nesporne mnohým pozitívam v oblasti práv detí, vrátane ochrany detí pred násilím, môžu byť deti ohrozené byť deti ohrozené násilím vo všetkých oblastiach života – doma, v škole, počas voľného času, v zariadeniach, na ulici v komunite, v médiách. K násiliu môže dochádzať aj inštitucionálnym a systémovým porušovaním práv dieťaťa.

Slovenská republika nemá na národnej úrovni spracovaný materiál obsahujúci strategické zámery a priority národnej politiky na ochranu detí pred násilím. Zameranie na efektivitu čiastkových politík a rezortné riešenia problematiky násilia páchaného na deťoch koordinované prostredníctvom Národného akčného plánu pre deti bolo v októbri 2012 počas osobitného zasadnutia Výboru pre deti a mládež (ďalej len „Výbor“) dňa 11. 10. 2012 vyhodnotené ako nepostačujúce.

Na tomto osobitnom rokovani Výbor zaviazal predsedu Výboru úlohou koordinovať prípravu a realizáciu Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (úloha A.1 uznesenie Výboru č. 21 z 11. októbra 2012), zároveň bola zaradená do Plánu práce vlády SR úloha pre Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v spolupráci s ostatnými zodpovednými rezortmi predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky v mesiaci november 2012 návrh Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (ďalej len „Národná stratégia“).

Jedným z ústredných problémov, na ktorý poukazovali aj mimovládne organizácie, bola absencia výskumov poskytujúcich informácie o stave výskytu týrania, sexuálneho zneužívania a zanedbávania detí, preto bola ako súčasť prác na príprave strategických zámerov na ochranu detí pred násilím realizovaná výskumná úloha „*Reprezentatívny výskum prevalencie násilia páchaného na deťoch v Slovenskej republike*“ (ďalej len „Výskumná úloha“).

Výskumnú úlohu riešili spoločne Inštitút pre výskum práce a rodiny (MPSVR SR) a Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (MŠVVaŠ SR). Tento náročný a na Slovensku ojedinelý výskum bol zameraný na respondentov detskej populácie 8. a 9. ročníkov základných škôl. Zo základného výskumu bola tiež podrobne spracovaná oblasť Prevalencie násilia páchaného na deťoch so zdravotným postihnutím. Samotnému výskumu predchádzala základná čiastková výskumná aktivita zameraná na plnoletých respondentov - Prevalencia násilia páchaného na deťoch vo verejnej mienke na Slovensku. Výstupy z oboch výskumných úloh odôvodňujú potrebu formulovania strategických zámerov v oblasti ochrany detí pred násilím.

Súčasťou prípravných prác na formulovaní strategických zámerov bol aj rozbor súčasného systému inštitucionálnej ochrany detí pred násilím v oblastiach:

- Zdravotníctvo (Ministerstvo zdravotníctva SR)
- Vzdelávanie, šport (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR)
- Kultúra, voľný čas (Ministerstvo kultúry SR)

- Spravodlivosť (Ministerstvo spravodlivosti SR)
- Osobitné ochranné opatrenia (Ministerstvo vnútra SR)
- Práca a sociálne zabezpečenie (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR)

2.1. Základné údaje o prevalencii násilia páchaného na det'och v Slovenskej republike

V Slovenskej republike neboli od roku 1999 vykonané žiadne prieskumy zamerané na výskyt násilia na det'och. Ako už bolo uvedené, na základe záverov rokovania Výboru pre deti a mládež zrealizovali Inštitút pre výskum práce a rodiny a Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v prvej polovici roku 2013 Výskumnú úlohu zameranú na výskyt násilia páchaného na det'och v Slovenskej republike⁴.

Úloha reagovala na absenciu kvantitatívneho zisťovania, ktoré by identifikovalo základné údaje a odhady ohľadom násilia páchanom v detskej populácii na Slovensku⁵. Cieľom výskumu bolo poskytnúť údaje o det'och, ktoré boli alebo sú vo svojom živote vystavené násiliu zo strany dospelých - zmapovať základný výskyt jednotlivých foriem násilia a poukázať ako na rozdiely v jeho výskyti, tak aj na širšie súvislosti v rámci sledovaných sociodemografických a iných charakteristik.

Je treba uviesť, že reprezentatívny výskum, aj keď nám dáva dobrý základný obraz o výskyti násilia v detskej populácii, stále je to len obraz základný, obraz o určitej vekovej skupine detí a výsledky výskumu vyžadujú ďalšie spracovávanie a hlavne ďalšie pokračovanie s využitím doterajších skúseností z realizovaných výskumov tak, aby komplexné sledovanie vývoja výskytu násilia na det'och zodpovedalo slovenským podmienkam.

Výskumná úloha bola realizovaná na 148 základných školách u detí 8. a 9. ročníkov základných škôl z celého Slovenska a zistenia sú reprezentatívne pre celú populáciu detí, ktoré navštevujú 8. a 9. ročníky⁶(bez špeciálnych škôl). Školy a deti boli do vzorky vybraté náhodným výberom. Vzorka kopíruje skutočné rozloženie chlapcov a dievčat podľa reálnych početností žiakov 8. a 9. ročníkov v okresoch a v krajoch na celom Slovensku (49,8% chlapcov a 50,2% dievčat vo veku 14-16 rokov)⁷..

Celkovo bolo rozposlaných 1808 dotazníkov a do výskumu bolo zaradených 1560 dotazníkov⁸. Deti vypĺňali dotazníky anonymne a tam, kde to zo bolo možné sa vypĺňanie

⁴ Inštitút pre výskum práce a rodiny:

http://www.sspr.gov.sk/IVPR/index.php?option=com_php&Itemid=22&lang=sk&ty=PROJEKT&rv=2013

⁵Prieskum s obdobným zameraním realizovala mimovládna organizácia SLNIEČKO v roku 1999

⁶Výskyt jednotlivých foriem násilia, najmä čo sa týka veku prvej konfrontácie ale aj ďalších okolností je ich subjektívou výpoved'ou, tak ako si ho pamätajú v súčasnosti a ako sme ho zaznamenali v dotazníku.

⁷Na stanovení metodiky náhodného výberu a pri distribúcii dotazníkov sa vo významnej miere podieľal VÚDPaP za pomocí asociácie výchovných poradcov a učiteľov na základných školách. Na formulácii otázok do dotazníka sa podieľali zástupcovia OZ NÁRUČ, OZ SLNIEČKO, UNICEF Slovensko, MPSVR SR.

⁸rozdiel tvoria nevrátené dotazníky, dotazníky zaslané po termíne atď.

uskutočnilo za účasti psychológov a výchovných poradcov⁹. Je treba uviesť, že autori výskumu sa rozhodli nastaviť pomerne prísne kritéria, ktoré museli byť splnené, aby mohlo byť dieťa zaradené do jednej z troch základných kategórií (kategórie mali názvy: „dieťa nie je vystavené danej forme násilia“, „dieťa sa nachádza v riziku vystavenia danej forme násilia“ alebo „dieťa je vystavené danej forme násilia“). **Z tohto dôvodu môžu byť údaje z výskumu chápané ako „horší“ variant.**

2.1.2 Zhrnutie základných zistení Výskumnej úlohy

V dotazníku bola skúmaná prevalencia výskytu štyroch základných foriem násilia so zahrnutím kyberšikany a výstupy sa dajú zovšeobecniť na detskú populáciu v tomto veku.

Zanedbávanie bolo definované pomocou 11 výrokov, ktoré mapovali naplnenosť detí vzhľadom na ich základné potreby - poskytovanie zdravotnej starostlivosti, záujem rodičov o školskú dochádzku, celkovo školskú oblast', dostupnosť stravy alebo kvalitu domáceho prostredia z hľadiska bezpečia dieťaťa. Ak dieťa odpovedalo na 1 z 11 výrokov „áno“ bola vyhodnotená situácia ako štandardná a do podielov zanedbávania takéto odpovede započítané neboli. Ak deti odpovedali kladne na 2 z 11 výrokov, bola situácia vyhodnotená ako riziková – takéto deti boli zaradené do oblasti rizika vystavenia situáciám zanedbávania. Kladná odpoveď na 3 a viac výrokov znamenala zaradenie do skupiny dieťa je vystavené zanedbávaniu. Najčastejšie sa v skupine zanedbávania vyskytovali deti, ktoré uviedli tri oblasti (58,9% z detí vystavenej zanedbávaniu), na druhej strane 3,4% detí uviedlo 7 až 9 oblastí, ktorým boli vystavené.

Na základe zvolených kritérií sa v oblasti vystavenej zanedbávaniu nachádza 9,4% z detí. V celej populácii 8. a 9. ročníkov je odhad s 95% pravdepodobnosťou medzi 7,9% až 10,9%. V oblasti rizika sa nachádzalo 14,2% z detí.

Z celkového počtu detí zúčastnených na výskume až 6,86 % uviedlo, že ich nechali rodičia samých doma a oni nevedeli, kde sa rodičia nachádzajú, 3,19% detí muselo niekedy odísť proti svojej vôli z domu preč, lebo sa doma necítili bezpečne, 2,44% detí uviedlo, že bývajú hladné, pretože nemajú dostatok jedla, 1,97% uviedlo, že bývali ou nich doma ľudia, ktorých sa báli a pred ktorými mali strach a 2,32 % detí sa muselo niekedy postarať o seba samo, lebo rodičia pili alebo brali iné drogy.

Deti vystavené situáciám zanedbávania sa zdôveria najčastejšie kamarátovi alebo kamarátke, vlastnej mame a otcovi, ktorí sú zároveň tými osobami, ktoré ich najčastejšie spochybňujú, ale aj tými osobami, ktoré im najčastejšie reálne pomôžu¹⁰.

⁹ Súčasťou dotazníkov bol aj sprievodný list pomoci, na ktorom boli uvedené čísla a mailové kontakty, ktoré môžu deti v prípade núdze alebo potreby kontaktovať a kde im bude poskytnutá rada alebo pomoc.

¹⁰ Na prvom mieste pomoci je vlastná mama, nasleduje kamarát/kamarátka a potom otec. Na posledných miestach sa z hľadiska zdôverenia, spochybnenia aj poskytnutia pomoci nachádzajú niektoré pomáhajúce profesie ako sú linka dôvery, výchovný poradca alebo školský psychológ/psychologička

Psychické násilie bolo definované pomocou 5 výrokov zameraných na zistenie, či má dieťa skúsenosť so situáciou spojenou s vyhrážaním sa rodiča, že od dieťaťa odíde, na zistenie ponižovania, nadávania zo strany rodiča, odmietania sa rozprávať, odopierania stravy alebo zamykania dieťaťa v izbe. Výroky boli zamerané iba na správanie sa rodičov. Deti mali možnosť sa k výrokom vyjadriť na škále od „nikdy sa nestalo“, „stalo sa raz“, „stalo sa 2-5 krát“, „stalo sa 6-10krát“, „stalo sa viac ako 10krát“, „stáva sa stále“. Ak dieťa odpovedalo na všetkých 5 výrokov negatívne vo variante „nikdy sa nestalo“, alebo ak na jeden výrok odpovedalo „stalo sa raz“, odpovede boli zaradené do prvej oblasti - dieťa nie je vystavené emočnému násiliu. Ak boli dve odpovede dieťaťa na ľubovoľné dva výroky zaznamenané na škále „stalo sa raz“, dieťa bolo zaradené do druhej oblasti - dieťa je v riziku vystavenia situáciám emočného násilia. Akékolvek iné odpovede boli zaradené do tretej oblasti - vystavenia situáciám emočného násilia. Na základe stanovených kritérií, priame vystavenie emočnému násiliu zažilo niekedy vo svojej minulosti približne 20,6% detí. Percentuálny odhad na celú populáciu pre stanovené ročníky sa pohybuje v intervale 18,6% až 22,6% detí. V riziku vystavenia emočnému násiliu sa odhadom nachádza 3% - 5% z detskej populácie.

Najčastejšie uvádzali deti dve oblasti (približne 40%), druhou najčastejšou odpoveďou bola jedna oblasť (32%). 1,5% detí však uviedlo všetkých päť oblastí súčasne a 4,4 % uviedlo štyri z piatich oblastí.

Z celkového počtu detí vo vzorke uviedlo odmietanie rodičov sa rozprávať sa s dieťaťom 16,06% (z toho 3% detí uvádzalo, že sa to stáva stále), ponižovanie alebo nadávanie uviedlo 14,21% detí (z toho 15% detí uviedlo, že sa to stáva stále). Zamykanie v izbe uviedlo 4,28% detí (z toho 7% detí uviedlo, že sa to stalo viac ako 10x, avšak nie stále) a vyhrážanie sa rodiča že dieťa opustí uviedlo 6,25% detí (z toho 2,2 % detí uviedlo, že sa to stáva stále). 1,85% detí uviedlo odopieranie stravy (z toho 4,3% uviedlo, že sa to stalo viac ako 10 x, avšak nie stále).

Zo skupiny detí priamo vystavenej emočnému násiliu skoro každé piate dieťa uviedlo, že sa tak deje pod vplyvom alkoholu – najčastejšie raz, ale aj opakovane. V skupine detí vystavenej riziku bol tento podiel približne 16%. Všeobecne sa rola alkoholu ukázala najrozšiahlejšia najmä v tých oblastiach, kde prichádzalo k odopieraniu stravy vedúcej k hladu, pri zamykaní v izbe alebo ponižovaní a nadávaní dieťaťu.

Deti, priamo vystavenej emočnému násiliu ako dôvody, prečo sa tak deje, uvádzali svoje správanie, neposlúchanie, nerešpektovaním rodiča, zlú finančnú alebo medziľudskú situáciu v rodine (hádky v rodine spojené so zlou situáciou v rodinnom prostredí). Deti uvádzali tiež, že nevedia odpovedať, prečo sa tak deje, prípadne, že odpoved' na otázku prečo sa tak deje hľadajú. Príčinu alkohol vnímali deti na poslednom mieste.

Deti sa najčastejšie zdôveria so svojou situáciou kamarátovi alebo kamarátke, za nimi nasledujú vlastní rodičia – najmä vlastná mama, spolužiak/spolužiačka v škole a širšia rodina. Títo ľudia deťom aj najčastejšie reálne pomôžu.

Fyzické násilie - 11 výrokov mapovalo priame ohrozenie alebo narušenie fyzickej integrity dieťaťa, t.j. konanie, ktoré už priamo ohrozuje fyzické zdravie detí a poukazuje na napádanie alebo telesné ubližovanie zo strany dospelých, v rámci výrokov boli zaradené tri výroky, ktoré sa zaujímali aj o domáce násilie prebiehajúce medzi rodičmi. Oblasti boli zamerané na správanie zo strany rodičov.

Ak deti odpovedali na všetkých 11 výrokov negatívne, variantom „nestalo sa ani raz“, ich odpovede boli zaradené do prvej oblasti – dieťa nie je vystavené fyzickému násiliu. Rovnako boli do prvej oblasti zaradené aj také odpovede, v ktorých bolo deťmi označených 10 negatívnych odpovedí a 1 odpoved' na ľubovoľný jeden výrok s variantom „stalo sa raz“. Ak ale už boli uvedené odpovede na ľubovoľné dva výroky na škále „stalo sa raz“, bolo dieťa zaradené do druhej oblasti – dieťa je v riziku vystavenia situáciám fyzického násilia. Akékoľvek iné odpovede boli zaradené do tretej oblasti - vystavenia situáciám fyzického násilia.

Výsledky ukázali, že fyzickému násiliu bolo vo vzorke vystavených 23% detí. Odhad na celú populáciu detí 8. a 9. ročníkov je medzi 21% a 25%. V oblasti rizika sa nachádzalo približne 5% až 7% detí. Celkovo sa v populácii detí 8. a 9. ročníkov nachádza v riziku alebo priamo vystavených situáciám fyzického násilia 26% až 31% detí¹¹.

Najčastejšie sa deti stretávali s udretím po hlave – 16,85% z celkového počtu detí a so šticovaním za vlasy 8,83%. Napádanie sa rodičov navzájom uviedlo 6,9% z detí, vyhľadávanie sa rodičov, že si navzájom ublížia 4,69%, kľačanie na kolenách 6,6%, bránenie jedného rodiča pred napadnutím druhým rodičom uviedlo 6,62% detí, kmásanie, lomcovanie, trhanie uviedlo 5,7%, ubližovanie súrodencovi zo strany rodiča uviedlo 5,47% detí, kopnutie nohou uviedlo 4,55% detí. 1,03% detí uviedlo popálenie cigaretou alebo inými predmetmi, a 0,78 % detí uviedlo dusenie rukami alebo vankúšom.

V skupine detí vystavenej fyzickému násiliu (23% z celkovej vzorky) uviedlo 5,7% detí sústavné bitie po hlave, 4,4% detí sústavné šticovanie za vlasy, 4,7% detí sústavné napádanie sa rodičov navzájom, 5,5% detí uviedlo sústavné vyhľadávanie sa rodičov, že si navzájom ublížia, 2% detí uviedlo sústavné kľačanie na kolenách, 8,8 % detí uviedlo sústavné bránenie jedného rodiča pred napadnutím druhým rodičom, sústavné lomcovanie uviedlo 1,1% detí, sústavné ubližovanie súrodencovi zo strany rodiča uvidelo 2,4% detí, sústavné kopanie nohou uvidelo 5,7%. V rovnakej skupine detí 12,5% detí uviedlo, že bolo popálených cigaretou alebo inými predmetmi viac ako 10 krát (nie stále) a 16,7 % detí uviedlo, že bolo dusených rukami alebo vankúšom viac ako 10 krát (t.j. nie stále).

Hlavnú príčinu neprimeraných reakcií a fyzických trestov zo strany rodičov vidia deti na svojej strane ako dôsledok ich zlého správania, nerešpektovania rodiča, neposlúchania. Veľkú rolu zohráva aj zlá situácia v rodine (finančná, medziľudská) a špecificky pri fyzickom násilí aj alkohol. Aj tu sa deti najčastejšie zdôverili kamarátovi/kamarátke, vlastnej mame alebo otcovi a aj tu im najčastejšie práve títo ľudia pomohli.

Sexuálne zneužívanie bolo definované pomocou 7 výrokov zameraných na dotykové aj bezdotykové formy cez konfrontáciu so sexuálnymi poznámkami týkajúcimi sa ich vzhľadu až po patologické konanie sexuálneho kontaktu zo strany dospelých osôb.

¹¹Celkovo 50% z detí vystavených fyzickému násiliu malo skúsenosť s niektorými z dvoch zo siedmych oblastí. Ďalších 50% detí uviedlo väčší rozsah – tri oblasti a viac z toho 5,8% detí uviedlo sedem oblastí. Polovica detí, ktoré sú počas svojho života konfrontované s fyzickým násilím, uviedla, že sa tak stalo aj v poslednom období. U detí, ktoré sa nachádzali v riziku to bola takmer tretina z nich.

Ak dieťa odpovedalo na všetky z výrokov negatívne, nebolo do oblasti vystavenia sexuálnemu zneužívaniu započítané. Rovnako to bolo aj v prípade, ak dieťa odpovedalo na všetky výroky negatívne, okrem výroku „urážanie sexuálnymi poznámkami, týkajúcimi sa vzhľadu“, kde zvolilo variantu „stalo sa raz“. Všetky takého odpovede boli rovnako zaradené do prvej oblasti – nevystavenie sexuálnemu zneužívaniu. Do oblasti rizika boli započítané všetky tie deti, ktoré odpovedali na všetky výroky negatívne s prvým výrokom „urážanie sexuálnymi poznámkami, týkajúcimi sa vzhľadu“ „stalo sa 2 až 5 krát“. Všetky ostatné odpovede boli automaticky započítané do oblasti vystavenia sexuálneho zneužívania.

Podľa stanovených kritérií bolo sexuálnemu zneužívaniu vystavených 7,1% detí vo vzorke a v riziku sa nachádzalo skoro 3,7% detí¹².

Z pohľadu štruktúry oblastí sexuálneho zneužívania výrok urážanie sexuálnymi poznámkami, týkajúcimi sa vzhľadu uviedlo 6,20% detí, 2,36% detí uviedlo nútenie zo strany dospelého, aby sa mohol dotýkať intímnych miest dieťaťa, 1,93% detí uviedlo nútenie k pohlavnému styku zo strany dospelého, 1,66% uviedlo nútenie zo strany dospelého, aby sa dieťa dotýkalo jeho intímnych miest. 1,27% detí uviedlo, že boli nútené dospelým k pozneraniu filmu so sexuálnou tematikou s dospelým a 0,96% uviedlo nútenie zo strany dospelého k foteniu v erotických polohách.

V skupine detí splňajúcich kritéria vystaveniu sexuálnemu zneužívaniu (7,1% z celkovej vzorky detí) uviedlo sústavné urážanie sexuálnymi poznámkami k postave alebo k vzhľadu 32,2% detí, 5,4% detí uviedlo sústavné nútenie zo strany dospelého, aby sa mohol dotýkať intímnych miest dieťaťa, 10% detí uviedlo sústavné nútenie k pohlavnému styku zo strany dospelého, 7,7% detí uviedlo sústavné nútenie zo strany dospelého, aby sa dieťa naňho pozeralo keď bol nahý, 4,2% detí uviedlo sústavné nútenie zo strany dospelého, aby sa dieťa dotýkalo jeho intímnych miest. 5% detí z tejto skupiny uviedlo, že boli nútené dospelým k pozneraniu filmu so sexuálnou tematikou a 6,7 % uviedlo sústavné nútenie zo strany dospelého k foteniu v erotických polohách.

U sexuálneho zneužívania sa v porovnaní s ostatnými formami násilia štatistická významnosť dosahovala ľažšie, pretože detí, ktoré mu v živote čelia je objektívne najmenej ako detí, ktoré čelia iným formám násilia. Čím menší počet detí, tým sa štatistická významnosť dosahuje ľažšie.

K situáciám sexuálneho zneužitia dochádza na rôznych miestach. Dotykové formy sa najčastejšie dejú v blízkom okolí, domu alebo bytu, vonku – v meste, v bare, na diskotéke, alebo v byte danej osoby. Najmenej často to je priamo u dieťaťa doma alebo sprostredkovane verbálnou formou na internete. Bezdotykové formy sexuálneho zneužívania boli čo do miest, kde sa tak deje, viac diferencované. Urážanie sexuálnymi poznámkami je najčastejšie spojené so školským prostredím, nútenie pozerať film so sexuálnou tematikou sa najčastejšie deje v byte danej osoby, rovnako ako nútenie fotiť dieťa v erotických polohách alebo sa naň pozerať keď je nahé.

¹²Deti so skúsenosťou sexuálneho zneužívania sa najčastejšie konfrontovali s jeho jednou oblasťou – išlo príbližne o 50% z detí so skúsenosťou sexuálneho zneužitia. Takmer 75% z detí je vystavených najviac dvom oblastiam súčasne, 4,5% detí uviedlo konfrontáciu so šiestimi oblastami a 1,8% detí uviedlo konfrontáciu so siedmimi oblastami.

- Najčastejšie reflektovali deti vystavenie fyzickému a emočnému násiliu. Nasleduje zanedbávanie a nakoniec sexuálne zneužívanie.
- Porovnanie podielov oblasti rizika ukázalo jeho najvyššiu hodnotu u prvej formy násilia – zanedbávania. Nasleduje výška rizika u fyzického a emočného násilia. Najmenšie vystavenie riziku sa ukázalo u sexuálneho zneužívania.
- Deti zaradené do skupiny vystavenej násiliu uvádzali rôzny vek prvej konfrontácie. Najnižšia mediánová hodnota bola v skupine detí vystavenej fyzickému násiliu – 10 rokov. Medián veku prvej konfrontácie u emočného a fyzického násilia bol mierne vyšší – 12 rokov. Najvyššiu vekovú hranicu uviedli deti vystavené sexuálnemu zneužívaniu – 13 rokov. Posledných 12 mesiacov majú skúsenosť s násilím najmä tie deti, ktoré sú vystavené emočnému násiliu. Vyše 80% z detí, ktoré majú skúsenosť s touto formou násilia ho zažilo aj v nedávnej dobe. Nasleduje sexuálne zneužívanie a fyzické násilie (u zanedbávania sa tento ukazovateľ nesledoval).
- Alkohol zohráva najväčšiu rolu v spojení s opakovaným výskytom násilia, najmä u sexuálneho zneužívania. U tretiny detí, ktorá bola konfrontovaná so situáciami sexuálneho zneužívania sa tak dialo pod vplyvom alkoholu. Rola alkoholu je druhá najväčšia u fyzického a nakoniec u emočného násilia.
- Vystavenie všetkým štyrom formám násilia konštantne uvádzali častejšie dievčatá, deti z domácností s veľmi zlou alebo zlou finančnou situáciou, deti z rozvedených rodín, z jednorodičovských otcovských domácností a tie deti, ktoré uviedli nejaký typ zdravotných komplikácií. Ide o kategórie sociodemografických charakteristík, v rámci ktorých boli podiely detí zhodne najvyššie pre všetky štyri formy násilia.

Pre lepšiu prehľadnosť sú základné výstupy vrátane vplyvu sociodemografických charakteristík (pohlavie, kraje v ktorých deti bývajú, finančnú situáciu domácností, rodinný stav rodičov detí, zamestnanec kľúčový status, prospech v škole, typ domácnosti, národnosť dieťaťa, počet súrodencov v rodine a zdravotné komplikácie) z výskumu uvedené v tabuľkovej forme.

ZÁKLADNÉ ZISTENIA		ZANEDBÁVANIE	EMOČNÉ NÁSILIE	FYZICKÉ NÁSILIE	SEXUÁLNE ZNEUZÍVANIE
PODIEL DETÍ, KTORÉ BOLI VO VZORKE VYSTAVENÉ NÁSILIU		9,4%	20,6%	23,2%	7,1%
PODIEL DETÍ, KTORÉ BOLI VO VZORKE V OBLASTI RIZIKA		14,2%	4,2%	5,7%	3,7%
mediánový vek prvej konfrontácie (skupina detí vystavená násiliu)		12 rokov	12 rokov	10 rokov	13 rokov
výskyt násilia za posledných 12 mesiacov (zo skupiny detí vystavených násiliu)		-	81,5%	52,2%	64,2%
vystavenie násiliu pod vplyvom alkoholu (zo skupiny detí vystavených násiliu)		-	21,5%	26,3%	33,3%
SOCIODEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY (uvádza sa za skupinu detí, ktoré boli vo vzorke vystavené násiliu)		ZANEDBÁVANIE	EMOČNÉ NÁSILIE	FYZICKÉ NÁSILIE	SEXUÁLNE ZNEUZÍVANIE
1.	POHLAVIE	častejšie reflektovali vystavenie zanedbávaniu dievčatá (10%)	častejšie reflektovali vystavenie emočnému násiliu dievčatá (22%)	častejšie reflektovali vystavenie fyzickému násiliu dievčatá (24%)	častejšie reflektovali vystavenie sexuálnemu zneužívaniu dievča (11%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí zanedbávania uvedených chlapcami a dievčatami sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné. Vid' rovnaké hodnoty mediánov v zátvorke	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí emočného násilia uvedených chlapcami a dievčatami sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné. Vid' rovnaké hodnoty mediánov v zátvorke	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí fyzického násilia sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že to, či ide o dievča alebo chlapca má vplyv na rozsah uvedených oblastí násilia. Vecne ale nejde o vysoký rozdiel. Vid' hodnoty mediánov v zátvorke	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedených chlapcami a dievčatami sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné. Vid' hodnoty mediánov v zátvorke
	dievčatá (3) chlapci (3)	dievčatá (2) chlapci (2)	dievčatá (3) chlapci (2)	dievčatá (3) chlapci (2)	dievčatá (3) chlapci (2)
	oblasť rizika:	dievčatá (16%)	dievčatá (5,0%)	dievčatá (8%)	dievčatá (5%)
2.	TRI KRAJE S NAJVÄČŠÍM PODIELOM	Bratislavský (13%) Košický (12%)	Bratislavský (27%) Košický (22%) Žilinský (20%)	Trenčiansky (30%) Bratislavský (24%) Prešovský (23%)	Žilinský (10%) Trnavský (7,4%) Prešovský (7,3%)

		Nitriansky(10%)		Nitriansky(23%)	
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí zanedbávania uvedených v jednotlivých krajoch sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených v jednotlivých krajoch sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedené v jednotlivých krajoch sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedené v jednotlivých krajoch sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.
	kraj s najväčším rizikom vystavenia násiliu	Trenčiansky (20%)	Trenčiansky (7%)	Žilinský (8%)	Trenčiansky (6%)
3.	FINANČNÁ SITUÁCIA DOMÁCNOSTÍ	zlá alebo veľmi zlá (42%)	zlá alebo veľmi zlá(33%)	zlá alebo veľmi zlá (56%)	zlá alebo veľmi zlá (25%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí zanedbávania uvedených v kategóriach domácnosti s rôznym finančným príjomom sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež zanedbateľné	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že to, z akej domácnosti dieťa pochádza, má vplyv na priemerný rozsah uvedených oblastí fyzického násilia	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí fyzického násilia sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že to, z akej domácnosti dieťa pochádza, má vplyv na priemerný rozsah uvedených oblastí fyzického násilia	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedených v kategóriach domácnosti s rôznym finančným príjomom sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné
	v riziku sú deti najčastejšie z domácností:	s ani dobrou ani zlou finančnou situáciou (22%)	so zlou alebo veľmi zlou finančnou situáciou (8%)	s ani dobrú ani zlou finančnou situáciou (8%)	s ani dobrú ani zlou finančnou situáciou (6%)
4.	RODINNÝ STAV RODIČOV	Rozvedení (14%)	Rozvedení(22%)	Rozvedení(29%)	Rozvedení(10%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí zanedbávania sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že to, či ide o dieťa z rozvedenej alebo úplnej rodiny, má vplyv na rozsah zanedbávania. Vecne ale nejde o vysoký rozdiel	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených v kategóriach s rôznym rodinným statusom sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedené v kategóriach rodinného stavu sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedené v kategóriach rodinného stavu sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.

	v riziku sú deti najčastejšie	z rodín, kde sú rodičia rozvedení (20%)	rodičia sú rozvedení (6%)	rodičia sú rozvedení (10%)	rodičia sú rozvedení (5%)
5.	ZAMESTNANECKÝ STATUS RODIČOV	obidvaja rodičia nepracujú (18%)	jeden rodič nepracuje (21%)	jeden rodič nepracuje (27%)	jeden rodič nepracuje (9%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí zanedbávania uvedených v kategóriach zamestnaneckého statusu rodičov sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež zanedbateľné	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených v kategóriach zamestnaneckým statusom sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených v kategóriach s rôznym zamestnaneckým statusom sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že zamestnanecký status rodičov má vplyv na rozsah sexuálneho zneužívania dieťaťa.	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí sexuálneho zneužívania sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že zamestnanecký status rodičov má vplyv na rozsah sexuálneho zneužívania dieťaťa.
		obidvaja rodičia pracujú (3) jeden rodič nepracuje (3) obidvaja rodičia nepracujú (4)	obidvaja rodičia pracujú (2) jeden rodič nepracuje (2) obidvaja rodičia nepracujú (2)	obidvaja rodičia pracujú (2) jeden rodič nepracuje (2) obidvaja rodičia nepracujú (3)	obidvaja rodičia pracujú (3) jeden rodič nepracuje (2) obidvaja rodičia nepracujú (6)
	v riziku sú najčastejšie:	deti z rodín, kde obidvaja rodičia pracujú (25%)	jeden rodič nepracuje (5%)	obidvaja rodičia nepracujú (10%)	obidvaja rodičia nepracujú (5%)
6.	PROSPECH DETÍ V ŠKOLE	zlý alebo veľmi zlý prospech(22%)	dobrý prospech(21%)	dobrý prospech(26%)	dobrý prospech(7%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v prospechu, ktoré dosahuje dieťa v škole súvisia so zanedbávaním alebo nie	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v prospechu, ktoré dosahuje dieťa v škole, súvisia s emočným násilím alebo nie.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v prospechu, ktoré dosahuje dieťa v škole súvisí s fyzickým násilím alebo nie	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v prospechu, ktoré dosahuje dieťa v škole súvisia so sexuálnym zneužívаниím alebo nie
	v riziku sú najčastejšie:	deti so zlým alebo veľmi zlým finančným prospechom(20%)	dobrý prospech(5%)	zlý alebo veľmi zlý prospech (7%)	dobrý prospech(5%)
7.	TYP DOMÁCOSTI	jednorodičovské otcovské domácnosti(18%)	jednorodičovské otcovské domácnosti (23%)	jednorodičovské otcovské domácnosti(35%)	jednorodičovské otcovské domácnosti(11%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí zanedbávania uvedených v jednotlivých typoch domácností sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné.	nevieme potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí emočného násilia uvedených v jednotlivých typoch domácností sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených v jednotlivých typoch domácností sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedených v jednotlivých typoch domácností sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné
	v riziku sú najčastejšie	deti, ktoré bývajú s jedným rodičom - mama(19%)	s jedným rodičom - otec (10%)	s jedným rodičom - otec (13%)	s obidvoma rodičmi (4%)
8.	NÁRODNOSŤ KU KTOREJ	k rómskej národnosti(18%)	k slovenskej národnosti(19%)	k maďarskej národnosti (26%)	k rómskej národnosti(9%)

	SA DETI HLÁSIA			
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí zanedbávania sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že národnosť dieťaťa má vplyv na rozsah zanedbávania. Vidiecké hodnoty mediánov v závorke	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí emočného násilia uvedených u detí hlásiacich sa k rôznej národnosti sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených u detí s rôznou národnosťou sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné
	v riziku sú najčastejšie	deti ktoré sa hlásia k krámskej národnosti(28%)	Slovenská(4%)	Slovenská(6%)
9.	POČET SÚRODENCOV	veľký počet súrodencov – štvrť a viac(15%)	jeden súrodenec(20%)	dvaja súrodenci (28%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí zanedbávania uvedených deťmi s rôznym počtom súrodencov sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tieto rozdiely tiež zanedbateľné. Vidiecké hodnoty mediánov v závorke.	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí emočného násilia sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že počet súrodencov má vplyv na emočného násilia. Konkrétnie ide o rozdiely medzi jedným a troma súrodencami. Vecne ide ale o zanedbateľný rozdiel. Vidiecké hodnoty mediánov v závorke.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí fyzického násilia uvedených deťmi s rôznym počtom súrodencov sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné. Vidiecké hodnoty mediánov v závorke.
	v riziku sú najčastejšie	deti, ktoré majú štyroch a viac súrodencov (18%)	deti s jedným súrodencom (5%)	deti ktoré majú štyroch a viac súrodencov (9%)
10.	UVEDENÉ ZDRAVOTNÉ KOMPLIKÁCIE	uvedené zdravotné komplikácie - (13%)	uvedené zdravotné komplikácie (26%)	uvedené zdravotné komplikácie (30%)
	mediánový rozsah uvedených oblastí násilia v skupine detí, vystavenej násiliu	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí zanedbávania sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že zdravotné komplikácie súvisia rozsahom emočného násilia. Vecne ide ale o malý rozdiel.	rozdiely v priemeroch počtu uvedených oblastí fyzického násilia sa nachádzajú aj v základnom súbore. Z toho vyplýva, že zdravotné komplikácie súvisia rozsahom emočného násilia. Vecne ide ale o malý rozdiel.	Nie je možné potvrdiť, či rozdiely v priemerných hodnotách počtu oblastí sexuálneho zneužívania uvedené u detí s bez a zdravotných komplikácií sa nachádzajú aj v základnom súbore. Vo vzorke sú tiež tieto rozdiely zanedbateľné. Vidiecké hodnoty mediánov v závorke.
	v riziku sú najčastejšie	deti, ktoré zdravotné komplikácie uviedli(16%)	neuviedol zdravotné komplikácie(4%)	uviedol zdravotné komplikácie (5%)

Podľa prieskumu u mladých ľudí vo veku 15 a 16 rokov realizovaného občianskym združením SLONAD v roku 1999, 12,3% prieskumnej vzorky (5230 respondentov) uviedlo aspoň jednu z foriem pohlavného zneužívania. Z toho 32% nikdy nikomu o svojom zážitku nepovedalo. 34 % zo sexuálnych agresorov tvorili priatelia a známe osoby. 35% respondentov uviedlo bezprostredne následky po zážitku a 30% respondentov označilo tento zážitok za traumatizujúci, poznačujúci celý život. Aj keď sa výsledky oboch výskumov nedajú porovnať podľa výskumu z r. 2013, sa s nejakou formou sexuálneho zneužívania vo vzorke detí 8. a 9. ročníkov stretlo 7,1% z detí. Odhad na celú populáciu sa pohybuje medzi 6% až 8%. V riziku sa nachádzali ďalšie 4%. Celkovo bolo vystavených alebo sa v riziku sexuálneho zneužitia nachádzalo 10,8% z detí. Najčastejšie sa deti zdôveria kamarátovi, kamarátke, vlastnej mame alebo spolužiačke. Kamaráti a spolužiaci sú zároveň aj tými, ktorí ich najčastejšie spochybňujú. Reálne im nakoniec pomôže najčastejšie opäť vlastná mama alebo kamarát, kamarátka. Rôzne situácie sexuálneho zneužívania sa dejú na rôznych miestach. Tak ako už bolo uvedené dotykové formy mali čo do výskytu miest, kde sa tak deje, pomerne zhodný trend, častejšie sa dejú v blízkom okolí, domu alebo bytu, vonku – v meste, v bare, na diskotéke, alebo v byte danej osoby (agresora). Najmenej často to je priamo u dieťaťa doma, alebo sprostredkovane, verbálnou formou priamo na internete. Bezdotykové formy sexuálneho zneužívania boli čo do miest, kde sa tak deje, viac diferencované (urážanie sexuálnymi poznámkami je najčastejšie spojené so školským prostredím, nútenie pozerať film so sexuálnou tematikou sa najčastejšie deje v byte danej osoby, rovnako ako nútenie fotiť dieťa v erottických polohách, alebo sa naňho pozerať keď je nahé).

Celoplošný prieskum u mladých ľudí vo veku 15 a 16 rokov realizovaný občianskym združením SLONAD v roku 1999 preukázal, že 24,8% z prieskumnej vzorky respondentov bolo vystavených telesnému týraniu zo strany rodičov (bitie rôznymi predmetmi – palicou, kopanie do dieťaťa, porezanie a pod.). Údaje z výskumu v roku 2013 poukazujú, že skúsenosť so situáiami fyzického násilia malo 23% detí vo vzorke. Odhad na celú populáciu detí 8. a 9. ročníkov je medzi 21% a 25% zo strany svojich rodičov. V oblasti rizika sa nachádzalo približne 5% až 7% detí. Celkovo sa v populácii detí 8. a 9. ročníkov nachádza v riziku alebo priamo vystavených situáciám fyzického násilia 26% až 31% detí. Tieto podiely zahŕňajú iba tie deti, ktoré reflektovali násilné správanie zo strany svojich rodičov. Údaje z roku 1999 a roku 2013 v časti sexuálneho násilia a telesného násilia nie je možné porovnať, avšak oba výskumy poukazujú na existenciu fenoménu násilia na detičoch.

Prevalenciou násilia sa zoberal aj prieskum Prevalencia násilia páchaného na detičoch vo verejnej mienke na Slovensku, ktorý bol realizovaný koncom roku 2012, a bol zameraný na verejnú mienku k problematike násilia na detičoch a jeho rozšírenosti. Reprezentatívneho prieskumu sa zúčastnilo celkovo 1 034 dospelých ľudí. Podľa výsledkov prieskumu je násilie páchané na detičoch rozšírený fenomén - vyše polovica respondentov prieskumu (takmer 54%) uviedla, že je veľmi alebo dosť rozšírené. Len približne 1% respondentov uviedlo, že sa nevyskytuje vôbec. Približne každý piaty respondent (necelých 22%) uviedol, že pozná vo svojom okolí dieťa/deti, ktoré boli vystavené niektornej forme násilného správania inej osoby. Postoj, že násilie na detičoch a jeho jednotlivé formy sú veľmi alebo dosť rozšírené, prezentuje

však oveľa širší okruh respondentov (približne dvojnásobne viac ako iba tých, ktorí takéto dieťa/deti poznajú).

Je treba uviesť, že názor, že násilie na deťoch je veľmi alebo dosť rozšírené, sa vyskytuje oveľa častejšie, ako rozsah, v akom respondenti poznajú takéto deti – obete násilia – vo svojom blízkom okolí (približne 50% : 20%). Výrazne najčastejšie je považované za rozšírené najmä zanedbávanie detí - podľa viac ako dvoch tretín respondentov (takmer 68%). Násilie páchané na deťoch pripúšťajú častejšie ženy, osoby strednej vekovej kategórie (35-54) rokov), s vyšším vzdelaním (stredoškolským s maturitou, príp. vysokoškolským), s pracovným zaradením v obchode a službách a v pozícii úradníkov a výkonných či tvorivých odborných pracovníkov. Za rozšírený fenomén ho považujú najčastejšie osoby z 3-členných domácností, rozvedené osoby, so strednou úrovňou mesačného príjmu, z malých obcí do 2-tisíc obyvateľov zo Žilinského kraja; za rozšírenejší ho považujú osoby maďarskej národnosti.

K otázke o rozšírenosti násilia a jeho jednotlivých foriem sa najčastejšie spontánne nevyjadrovali starší respondenti, respondenti so základným vzdelaním, zo single domácností, čomu zodpovedá aj najnižšia úroveň mesačného príjmu domácnosti.

Za dôležité považujeme najmä výsledok, že približne každý piaty respondent (necelých 22%) uviedol, že pozná vo svojom okolí dieťa/deti, ktoré boli vystavené niektornej forme násilného správania inej osoby.

2.2.2 Základné výstupy rozboru inštitucionálneho a právneho zabezpečenia mechanizmu ochrany detí

Cieľom rozboru bolo prehodnotiť súčasné inštitucionálne a právne zabezpečenie mechanizmu ochrany detí pred násilím v oblastiach zdravotníctvo, vzdelávanie a šport, kultúra a voľný čas, spravodlivosť, osobitné ochranné opatrenia, práca a sociálne zabezpečenie. Rovnako bolo cieľom pokúsiť sa zhodnotiť premietnutie inštitucionálneho a právneho zabezpečenia v praxi. Komplexný rozbor za jednotlivé oblasti tvorí prílohu stratégie.

Legislatívny rámec inštitucionálnej ochrany detí pred násilím tvoria Ústava Slovenskej republiky, zákony a ostatné všeobecné právne predpisy, medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná. Inštitucionálna a najmä právna ochrana je na štandardnej úrovni, je zrejmé, že najmä oblasť legislatívneho zabezpečenia nevykazuje výrazné odchýlky – právne prostredie vo všetkých oblastiach sa systematicky zlepšuje. Jasným problémom je samotný praktický výkon. Aj napriek tomu, že rozbor bol realizovaný spôsobom „zhora nadol“ je citelný rozdiel medzi samotným právnym prostredím a praxou:

- veľmi slabá koordinácia regionálnych subjektov
- výrazná personálna poddimenzovanosť všetkých subjektov osobitne sociálne veci a poradenské systémy a špeciálne zaradenia rezortu školstva
- nesystémové odborné vzdelávanie

Osobitne prínosné bolo zapojenie miest a obcí – praktické skúsenosti a z nich vyplývajúce návrhy samosprávy potvrdzujú, že existujúce právne prostredie ako aj základná siet' inštitúcií predstavujú dobrý základ pre efektívnu ochranu detí, je však potrebné zaistíť integrovaný prístup k riešeniu problematiky násilia páchaného na deťoch vo všetkých oblastiach (v domácom prostredí, v škole, počas trávenia voľného času v komunite a výkonom rôznych voľnočasových aktivít, v rezidenciách, vo výkone trestu odňatia slobody a výkonu väzby, výkonom spravodlivosti, v médiách).

Uvedené a doteraz stanovené legislatívne a nelegislatívne opatrenia v boji proti zanedbávaniu, týraniu a zneužívaniu maloletých osôb, resp. ochrane detí pred násilím, kde je najdôležitejšia prevencia a skorá intervencia (čím skôr sa páchanie príslušných trestných činov preruší, tým je väčšia šanca obete na obmedzenie negatívnych následkov na zdraví a najmä u detských obetí aj na psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine) sa javia ako nízko efektívne v oblasti prepojenia a spolupráce orgánov zodpovedných za ochranu detí pred násilím, v oblasti zberu dát v prípadoch podozrenia na zanedbávanie, týranie a zneužívanie, v oblasti včasnej identifikácie príznakov a v oblasti kontinuálneho sledovania dieťaťa v systéme poskytovania zdravotnej starostlivosti(najmä prvýkrát prepusteného od pôrodu do domácej starostlivosti).

Absolutným rizikom je možné inštitucionálne a systémové porušovanie práv dieťaťa v časti reálneho vykonávania politík. Za závažné možno považovať aj informácie, ktoré odzneli počas práce skupín a ktoré potvrdzujú aj vyjadrenia samosprávy – nedôvera občanov v inštitúcii, nejasnosť kompetencií ostatných subjektov, problémy s profesijným zabezpečením, zlyhávanie vzájomnej komunikácie.

Ďalšou problematicou oblast'ou, ktorá nebola sice identifikovaná rozborom právnych podmienok, ale sekundárne je ju možné vyvodiť aj z faktu, že jej nebola venovaná pozornosť ani v rámci rozboru právnych a inštitucionálnych podmienok, je oblasť zvyšovania povedomia a informovanosti verejnosti o problematike násilia na deťoch. Toto tvrdenie potvrdzujú aj samotné výpovede detí z výskumu, ktoré v odpovediach zdôrazňovali, že je v rodine u nich všetko v poriadku, a že zo strany rodičov sa voči nim nič zlé v súvislosti s násilím nedeje, a ak áno, tak je v zásade ich chyba, lebo si to zaslúžili. V tejto súvislosti je treba uviesť, že sa veľmi často vyskytovali odpovede, ktoré sa týkali šikovania v škole. Pri odpovediach šikanovania v školskom prostredí sa deti vyjadrovali, že buď ide o fyzické násilie medzi chlapcami (buď zo strany starších chlapcov alebo spolužiakov) alebo o sexuálne obťažovanie chlapcov voči dievčatám.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobré legislatívne prostredie - schopnosť priebežne zlepšovať legislatívne prostredie - existujúca siet' inštitúcií v jednotlivých oblastiach politík - ochota riešiť problematiku na všetkých 	<ul style="list-style-type: none"> - obmedzené informácie o prevalencii násilia na deťoch - absencia nezávislých monitorovacích mechanizmov ochrany detí - absencia koordinátora politík na ochranu detí a absencia koordinátora politík na

úrovniach verejnej správy - angažované a spolupracujúce mimovládne organizácie - motivovanosť k odhaleniu skrytých stránok problematiky	ochranu detí pred násilím - personálna a finančná poddimenzovanosť čiastkových politík na ochranu detí pred násilím - absencia systematického vzdelávania a absencia spoločných vzdelávacích aktivít kľúčových subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím
Ohrozenia/riziká	Príležitosti
- vnímanie čiastkových politík na ochranu detí pred násilím verejnou ako ohrozujúcich - neschopnosť zapojiť všetky subjekty do riešení - simplexné chápanie problematiky násilia - podcenenie existencie koordinácie politík - pomalé posilňovanie personálnej a finančnej podpory čiastkových politík - deformovanie verejnej mienky médiami - neschopnosť rýchleho odhalenia násilia páchaného na deťoch - nedostatočná identifikácia regionálnych potrieb - inštitucionálne a systémové porušovanie práv detľa v oblasti násilia na deťoch - zneužívanie fenoménu násilia na deťoch na riešenie rôznych medziľudských konfliktov	- prepojenie čiastkových politík - inštitucionalizácia koordinácie politík - zavedenie nezávislého monitorovacieho orgánu - spracovanie a realizácia spoločných postupov a vzdelávacích aktivít všetkých sektorov - transparentná komunikačná stratégia pripravovaných postupov pre občiansku verejnosť - znalosť rozsiahlosťi problému a priebežná aktualizácia prevalencie násilia na deťoch v rôznych oblastiach - poznanie efektivity systému a inštitucionálneho zabezpečenia na lokálnej úrovni

3. Hodnotenie obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za obdobie od 1. marca 2014

3.1 Medzinárodné súvislosti

3.1.1. Organizácia Spojených národov

V roku 2016 Výbor OSN pre práva dieťaťa na svojom 72. zasadnutí prerokoval *Konsolidovanú tretiu, štvrtú a piatu periodickú správu Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa v Slovenskej republike*¹³, ktorá bola predložená v rámci monitorovacieho a hodnotiaceho mechanizmu predmetného dohovoru. Záujem Výboru OSN pre práva dieťaťa o oblasť ochrany detí pred násilím, vrátane inštitucionálneho násilia, a opatrenia prijímané v tomto smere zmluvnou stranou sa premietli aj do záverečných zistení a odporúčaní adresovaných Slovenskej republike. Aktualizácia Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím zohľadňuje časť odporúčaní Výboru OSN pre práva dieťaťa¹⁴ spadajúcich do rámca stratégie, a to kontinuitou časti úloh so zefektívnením mechanizmu ich plnenia a monitorovania, ako aj návrhom nových úloh. Niektoré odporúčania týkajúce sa problematiky násilia je vzhľadom k ich obsahu a zameraniu potrebné zohľadniť v iných národných politikách a strategických dokumentoch.

3.1.2. Rada Európy

V roku 2016 Slovenská republika zavŕšila proces ratifikácie *Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním*¹⁵ (*Lanzarotský dohovor*) a zároveň sa stala krajinou so stálym zastúpením vo *Výbore zmluvných strán Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním*¹⁶ (*Lanzarotský výbor*). Monitoring implementácie Lanzarotského dohovoru prebieha formou dotazníkov tematicky zameraných na aktuálne problematiky, ako aj interakciou zástupcov členských krajín priamo na zasadnutiach Lanzarotského výboru. Zároveň Lanzarotský výbor na svojich zasadnutiach prijíma materiály usmerňujúce zmluvné štaty v efektívnej implementácii Lanzarotského dohovoru v kontexte príslušných problematík. V tejto súvislosti aktualizácia Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím prostredníctvom tematicky zameraných, ako aj prierezových úloh reflektuje nové záväzky Slovenskej republiky stanovené článkami Lanzarotského dohovoru.

V roku 2016 bola tiež prijatá *Stratégia Rady Európy o právach dieťaťa na roky 2016 – 2021*¹⁷, ktorá je treťou stratégou k právam dieťaťa na úrovni Rady Európy. Jednou z piatich

¹³ <http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/konzultacne-organy/rada-vlady-sr-ludske-prava-narodnostne-mensiny-rodovu-rovnost/vybor-detи-mladez/dokumenty/konsolidovana-tretia-stvrta-piata-periodicka-sprava-slovenskej-republiky.pdf>

¹⁴ http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/konzultacne-organy/rada-vlady-sr-ludske-prava-narodnostne-mensiny-rodovu-rovnost/vybor-detи-mladez/dokumenty/crc_c_svk_co_3-5_24197_e_sk_preklad.pdf

¹⁵ http://detstvobeznasilia.gov.sk/wp-content/uploads/2016/03/LanzaroteConvention_svk.pdf

¹⁶ <http://www.coe.int/en/web/children/lanzarote-committee>

¹⁷ <http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/konzultacne-organy/rada-vlady-sr-ludske-prava-narodnostne-mensiny-rodovu-rovnost/vybor-detи-mladez/dokumenty/strategia-rady-europy-pravach-dietata.pdf>

priorít stratégie je zabezpečiť život bez násilia pre všetky deti a to aj prostredníctvom podpory integrovaného prístupu k riešeniu problematiky násilia na deťoch.

3.2 Situácia v Slovenskej republike

3.2.1 Implementácia Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím

V období od prijatia Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím sa realizovala implementácia jej strategických cieľov prostredníctvom plnenia čiastkových úloh. Dôraz bol kladený predovšetkým na budovanie **národného koordinačného rámca pre riešenie problematiky násilia na deťoch** a tvorbu **metódy integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násilia páchaného na deťoch**.

Základnou výzvou v tejto oblasti bolo posilnenie koordinácie všetkých relevantných subjektov na miestnej úrovni. V roku 2015 bol spustený model miestnej koordinácie ochrany detí pred násilím (ďalej tiež „koordinačný model“) realizovaný prostredníctvom pravidelných koordinačných stretnutí participujúcich subjektov a koordinačných stretnutí k závažným prípadom násilia na deťoch (ďalej tiež „koordinačné stretnutia“). Úlohou koordinátora ochrany detí pred násilím boli poverení riaditelia odborov sociálnych vecí a rodiny úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej tiež „koordinátori“). Za územné obvody koordinácie boli určené územné obvody úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej tiež „územné obvody“). Procesný a obsahový rámec koordinačných stretnutí bol upravený v koordinačnej príručke *Koordinácia ochrany detí pred násilím*¹⁸.

Základné informácie o procese realizácie koordinačného modelu v rokoch 2015 a 2016 sú obsiahnuté v príslušných informáciách o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch predložených na rokovania vlády Slovenskej republiky¹⁹.

Uvedený koordinačný model treba vnímať ako základný nástroj inštitucionalizácie koordinácie, ktorý spustil formálne sieťovanie procesov a vytvoril priestor pre miestnu, ako aj centrálnu hĺbkovú analýzu fungovania systému ochrany detí pred násilím, zameranú na identifikáciu jeho hlavných nedostatkov a zároveň aj príležitostí na jeho optimalizáciu.

Za hlavné prínosy koordinačného modelu možno považovať:

- Vytvorenie komunikačného mechanizmu medzi dotknutými subjektmi
- Získanie/prehĺbenie znalostí zapojených pracovníkov o úlohách a činnostach

¹⁸ <http://detstvobeznasilia.gov.sk/wp-content/uploads/2015/09/Koordin%C3%A1cia-ochrany-det%C3%AD-pred-n%C3%A1sil%C3%ADm.pdf>

¹⁹ Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2014 do 31. marca 2015) <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=24775>

Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2015 do 31. marca 2016) <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=25679>

Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2016 do 31. marca 2017)

jednotlivých subjektov

- Odstránenie niektorých prekážok miestnej spolupráce a súčinnosti
- Koordinovaná podpora realizácie národných kampaní na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch na miestnej úrovni
- Zavedenie systému multidisciplinárneho vzdelávania v oblasti problematiky násilia na deťoch
- Podpora koordinovaného riešenia závažných prípadov násilia na deťoch (v zmysle koordinačnej príručky)

V rámci analýzy nedostatkov a príležitostí sa účastníci koordinačných stretnutí venovali najmä týmto oblastiam: prevencia a osveta, identifikácia násilia a odhalovanie páchateľa, práva maloletého poškodeného (procesné práva obeť), práca s obeťou a jej rodinou, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, vzdelávanie a štandardy, personálne a materiálne zabezpečenie subjektov a spolupráca a súčinnosť. Samotní pracovníci vidia nedostatky najmä v personálnom zabezpečení (významne vnímajú napr. nedostatok školských psychológov), zložitej spolupráci s rodinami (časté negatívne a obviňujúce postoje rodín, v ktorých je podezrenie na výskyt násilia) a nejednoznačné definície jednotlivých druhov a foriem násilia. Účastníci koordinačných stretnutí za najväčšie problémy vo svojich územných obvodoch považovali problémy súvisiace s chudobou, nezamestnanosťou a sociálnym vylúčením, zahrňujúce aj problematiku marginalizovaných komunít a problémy súvisiace so zlyhávajúcou identifikáciou, vyplývajúce najmä z nezáujmu okolia a prehliadania násilia. Potenciál vnímajú v širšom zapojení samosprávy, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, škôl a školských zariadení, vo vybudovaní výsluchových miestností pre prácu s maloletým poškodeným, v posilnení prevencie a identifikácie násilia, ako aj v posilňovaní personálnych kapacít.

Z hľadiska porovnania fungovania koordinačného modelu v jednotlivých územných obvodoch boli zrejmé významné kvalitatívne aj kvantitatívne rozdiely, ktoré sa odrážali v štruktúre a počte zapojených subjektov, ako aj vo výstupoch koordinačných stretnutí. V nadväznosti na identifikované príležitosti možno za úspešné označiť koordinačné stretnutia, v rámci ktorých sa podarilo iniciovať súvisiace stretnutia so zástupcami škôl, samosprávy a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, prípadne ich vo väčšej miere zapájať do koordinačného modelu. Veľkým pozitívom boli aj iniciatívy smerujúce k zlepšeniu lokálnej prevencie či k získaniu lepšieho prehľadu o stave násilia v územnom obvode. Za neúspešné môžeme na druhej strane označiť tie koordinačné stretnutia, v rámci ktorých sa nepodarilo vo väčšej miere aktivizovať dotknuté subjekty, resp. tie, pri ktorých bol model realizovaný iba vo formálnej rovine. Veľká časť účastníkov takýchto stretnutí preferovala pri svojej práci zaužívané stereotypy, pričom u nich absentovala schopnosť kritického hodnotenia zaužívaných postupov a hľadania možnosti ich zefektívňovania. Účastníci takýchto koordinačných stretnutí neboli schopní proaktívne navrhovať a realizovať nové vlastné aktivity.

Ako jeden z hlavných faktorov limitujúcich vzájomnú spoluprácu možno vo všeobecnosti označiť nedostatočné znalosti o fungovaní iných subjektov. Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch v spolupráci s dotknutými

rezortmi v tejto súvislosti pripravilo metodický materiál *Subjekty v oblasti ochrany detí pred násilím – prehľad oprávnení a povinností*²⁰.

Je potrebné zdôrazniť, že pre napĺňanie potenciálu koordinácie má mimoriadny význam predovšetkým rola samotného koordinátora (významný vplyv má predovšetkým jeho angažovanosť, znalosť problematiky a koordinačné schopnosti). Úloha koordinátorov v úvodných fázach koordinácie mala byť predovšetkým podporná (organizácia koordinačných stretnutí, facilitácia priebehu). Je však zrejmé, že práve koordinátori úspešných koordinačných stretnutí mali zásadný podiel na formovaní procesov a realizácii súvisiacich aktivít. Veľký význam v tomto smere zohrala aktívna komunikácia koordinátorov s participujúcimi subjektmi a pracovníkmi, ktorá výrazne prekračovala rozmer organizovania koordinačných stretnutí.

V súvislosti s koordináciou sa ako mimoriadne prínosný ukázal systém spoločného multidisciplinárneho vzdelávania, v rámci ktorého si účastníci osvojujú nielen vedomosti o školenej problematike, ale zároveň majú vytvorený priestor na vzájomne sieťovanie, odovzdávanie si skúseností a precvičovanie schopností kooperácie a spolupráce. Multidisciplinárne školenia zamerané na predchádzanie sekundárnej viktimizácie a na identifikáciu syndrómu CAN, ako aj následnú intervenciu, boli realizované v rámci všetkých územných obvodov. Informácie o procese realizácie multidisciplinárnych školení v rokoch 2015 a 2016 sú obsiahnuté v príslušných informáciách o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch predložených na rokovania vlády Slovenskej republiky²¹.

Počas obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím bol veľký dôraz kladený aj na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch. Národné koordinačné stredisko v tejto súvislosti vytvorilo webovú stránku www.detstvobeznasilia.gov.sk, ktorá má ambíciu slúžiť ako základný informačný kanál poskytujúci informácie súvisiace s problematikou násilia na deťoch pre odbornú a dospelú laickú verejnosť a v neposlednom rade aj pre samotné deti. Informácie o problematike násilia na deťoch priebežne uverejňovali aj ďalšie webové stránky (napr. webová stránka Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu SR www.bezpre.sk).

V období implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím boli tiež realizované viaceré kampane. Pri realizácii kampaní Národné koordinačné stredisko pre

²⁰ [http://detstvobeznasilia.gov.sk/wp-content/uploads/2016/01/Subjekty-p%C3%B4sobiace-v-oblasti-ochrany-det%C3%AD-pred-n%C3%A1sil%C3%AD%C3%A1sil%C3%AD%C3%ADm-%E2%80%93-Preh%C4%BEad-opr%C3%A1vn%C3%AD%C3%AD-a-povinnost%C3%迪.pdf](http://detstvobeznasilia.gov.sk/wp-content/uploads/2016/01/Subjekty-p%C3%B4sobiace-v-oblasti-ochrany-det%C3%AD-pred-n%C3%A1sil%C3%AD%C3%A1sil%C3%AD%C3%ADm-%E2%80%93-Preh%C4%BEad-opr%C3%A1vn%C3%AD%C3%AD-a-povinnost%C3%AD.pdf)

²¹ Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2015 do 31. marca 2016) <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=25679>

Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2016 do 31. marca 2017)

riešenie problematiky násilia na deťoch spolupracovalo s príslušnými subjektmi štátnej správy (subjekty miestnej štátnej správy sa napr. významne podieľali na šírení printových materiálov), ako aj mimovládnymi organizáciami (predovšetkým OZ IPčko a Centrum Slniečko, n.o.). Okrem klasických nástrojov kampane (televízne a rozhlasové spotty, printové materiály a propagačné predmety) boli využívane predovšetkým online kampane (Google, Youtube a Facebook), ktoré prostredníctvom nástrojov pokročilého cielenia reklám zabezpečovali významné zvyšovanie podielu návštevnosti webovej stránky www.detstvobeznasilia.gov.sk a ďalších súvisiacich komunikačných kanálov²² vybranou cieľovou skupinou. V súvislosti s online kampaňami bola tiež vytvorená náučno-informačná aplikácia Cesta hrdinov²³.

Ako efektívny nástroj komunikácie s deťmi, ako aj pedagogickými a odbornými pracovníkmi, sa ukázala súťaž pre školy²⁴ zrealizovaná na prelome rokov 2015 a 2016. V rámci zvyšovania povedomia boli realizované aj ďalšie aktivity (konferencie, diskusie a akcie pre verejnosť). V rámci národných kampaní tiež boli podporované kampane Rady Európy²⁵ a Europolu²⁶. Viac informácií o súvisiacich aktivitách je dostupných na www.detstvobeznasilia.gov.sk a profile Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch na sociálnej sieti Facebook.

K inštitucionálnemu posilňovaniu práv detí ohrozených násilím v období implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím prispelo aj množstvo súvisiacich legislatívnych zmien. Medzi najvýznamnejšie patria:

- Legislatívne zadefinovanie záujmu dieťaťa ako prvoradého hľadiska pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú v čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zriadenie inštitútu Komisára pre deti zákonom č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vytvorenie legislatívnych nástrojov na preverenie podozrenia na ohrozenie života, zdravia a podozrenia z neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom v prípadoch, kedy nemožno z dostupných zdrojov a vzhľadom na nespoluprácujúceho zákonného zástupcu preveriť stav dieťaťa v zákone č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 93f)
- Zadefinovanie priestupku voči blízkej a zverenej osobe (§ 49 písm. e) zákona o priestupkoch) a zavedenie špeciálnej recidívy umožňujúcej stíhanie opakovaného spáchania takéhoto priestupku ako trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby (§ 208 Trestného zákona) a s tým súvisiaca zmena skutkovej podstaty tohto

²²<https://www.youtube.com/channel/UCexGZsCQuf0ewGJDRuHOV0A>,

<https://www.facebook.com/NKSpreRPNnD?fref=ts>

²³ <http://detstvobeznasilia.gov.sk/index.php/cesta-hrdinov-nova-aplikacia-pre-detи/>

²⁴ <http://detstvobeznasilia.gov.sk/index.php/vyhercovia-sutaze-na-vylete-v-bratislave/>

²⁵ <http://detstvobeznasilia.gov.sk/index.php/18-november-europsky-den-ochrany-detи-pred-sexualnym-vykoristovanim-a-sexualnym-zneuzivanim/>

²⁶ <http://detstvobeznasilia.gov.sk/index.php/sexualne-zneuzivanie-detи-online/>

- trestného činu podmienená potrebu zabezpečenia širšej a vymožiteľnosti ochrany obetí týrania a potrestania páchateľa
- Predĺženie zákazu vstupu osoby dopúšťajúcej sa násilia na členovi domácnosti do bydlia na 10 dní (§ 27a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere v znení neskorších predpisov)

V súvislosti s ochranou detských práv, ako aj problematikou ochrany detí pred násilím, boli prijaté aj ďalšie legislatívne zmeny.²⁷

V období implementácie bol tiež kladený dôraz na rozširovanie systému zberu a analýzy dát:

- Rozšírenie okruhu vyhodnocovaných dát v rámci výkazov Policajného zboru
- Rozšírenie okruhu vyhodnocovaných dát v rámci výkazov orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- Rozšírenie štatistického listu „T“ Ministerstva spravodlivosti SR o ďalšie údaje o maloletých osobách poškodených trestnými činmi
- Legislatívne rozšírenie centrálneho registra vo vzťahu k osobným údajom detí, žiakov a poslucháčov o informácii o porušení práv týkajúcich sa ochrany proti fyzickému, psychickému a sexuálnemu násiliu – § 157 ods. 3 písm. a) bod 21 Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Legislatívne rozšírenie hlásení do národného zdravotného registra osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb, na ktorých bolo páchané násilie, ktoré boli vykazované poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti Národnému centru zdravotníckych informácií

V predmetnom období boli realizované niektoré výskumné úlohy:

- Skúmanie systému ochrany detí pred násilím – výstup z expertných skupinových stretnutí²⁸
- Stanovenie dlhodobého plánu výskumu v oblasti problematiky násilia na deťoch
- Výskum prevalencie násilia páchaného na deťoch realizovaný v prvej polovici roka 2017

V rámci prípravy návrhu aktualizácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím sú pri jednotlivých úlohách navrhnuté merateľné ukazovatele plnenia. Merateľné ukazovatele predstavujú nástroj hodnotenia pokroku v plnení jednotlivých úloh a strategických cieľov. Merateľné ukazovatele je potrebné posudzovať a interpretovať:

- vo vzájomnej korelácií (napr. počet aktivít kampane a počet detí, ktoré využili služby národnej linky)

²⁷ <http://detstvobeznasilia.gov.sk/index.php/legislativne-zmeny/>

²⁸ http://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2015/Fico/nks_maltreatment_final_gov_version_18_8_2015.pdf

- v kontexte získaných administratívnych dát (napr. dopad využívania zriadených výsluchových miestností na objasnenosť súvisiacich trestných činov)
- v kontexte dát získaných prostredníctvom výskumov (napr. dopad realizovaných programov primárnej a sekundárnej prevencie na prevalenciu násilia na deťoch).
-

3.2.2 Čiastkové výstupy výskumu prevalencie násilia na deťoch realizovanom v roku 2017 a vybrané štatistické dáta

V súlade s dlhodobým plánom výskumu v oblasti problematiky násilia na deťoch zrealizoval v prvej polovici roka 2017 Inštitút pre výskum práce a rodiny v spolupráci s Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie výskum prevalencie násilia páchaného na deťoch (ďalej tiež „výskum“). Cieľom výskumu bolo zistiť, ako sú v detskej populácii 8. a 9. ročníkov a korešpondujúcich ročníkov osemročných gymnázií rozšírené formy zanedbávania, psychického, fyzického a sexuálneho násilia. **Do výskumu sa celkovo zapojilo 2 856 žiakov, z toho 49,3% chlapcov a 50,7% dievčat.** Vzhľadom na kvalitu a objem vzorky možno vo vzťahu k celkovej populácii detí/žiakov 8. a 9. ročníka hovoriť o 95% spôsobilosti získaných údajov.

Základný súbor tvorilo 1 560 štátnych, súkromných a cirkevných základných škôl a osemročných gymnázií s celkovým počtom 4 560 tried a 84 962 žiakov v školskom roku 2016/2017 (toto je populácia, na ktorú je možné zovšeobecňovať výsledky vo vzorke (pozri interval spôsobilosti). Stanovenie vzorky spočívalo vo výbere škôl, ktoré by svojím zložením zabezpečili reprezentatívnu vzorku 3 300 žiakov 8. a 9. ročníka základných škôl a 3. a 4. ročníka osemročných gymnázií, reflektujúc reprezentatívnosť jednotlivých krajov a populáciu žiakov (vrátane žiakov škôl s vyučovacím jazykom maďarským). Konkrétny výber škôl a tried bol realizovaný náhodným výberom, pričom v rámci školy dotazník vyplňala vždy jedna trieda.

Z hľadiska návratnosti bolo spracovaných 2 856 dotazníkov zo 175 škôl (počet škôl zahŕňa aj školy, ktoré boli oslovené ako náhradné v prípade, že pôvodne oslovená škola sa odmietla zapojiť alebo nereagovala).

V záujme získania čo najvalidnejších výpovedí boli školám zaslané inštruktážne listy, podľa ktorých sa pri administrovaní dotazníkov mali riadiť. V inštruktážnom liste bol popísaný návod, v akej triede a koľkým žiakom dotazníky rozdať, spolu s predpokladaným časom vyplňania. Pre pedagógov bol pripravený príklad, ako sa prihovoriť deťom pred vyplňaním dotazníkov tak, aby boli vopred oboznámené s predmetom a cieľmi zisťovania. Zároveň bol kladený dôraz na zabezpečenie vhodných podmienok pri vyplňaní (rešpektovanie osobného tempa žiaka, zabezpečenie anonymity výpovedí, oboznámenie výchovného poradcu na škole). Ku každému dotazníku bol pridaný list pomoci, na ktorom boli uvedené čísla, organizácie a webové adresy venujúce sa problematike násilia páchaného na deťoch. Deti tiež dostali obálky s inštrukciou, aby vyplnený dotazník do nich najskôr vložili a až po zlepení odovzdali pedagógovi.

Komplexný výstup z výskumu spracuje a pripraví Inštitút pre výskum práce a rodiny v samostatnom materiáli.

Štruktúra dotazníka a vyhodnocovanie čiastkových výstupov (skúmanie prítomnosti foriem násilia a ich okolností) sa oproti predchádzajúcemu výskumu zmenila. V tematických okruhoch boli situácie definované jednoznačne. Pri vyhodnocovaní sa nekládol dôraz na periodicitu konaní, ktoré môžeme subsumovať pod niektorú formu násilia, a to vzhľadom na možné závažné dôsledky každého jedného prípadu bez ohľadu na to, či sa tento opakoval alebo nie.

V súvislosti so zanedbávaním boli skúmané štyri prejavy. Na základe kladných odpovedí respondentov možno hovoriť o príčinnej súvislosti medzi vedomým (vo väčšine prípadov tiež úmyselným) konaním/opomenutím povinnosti rodiča (resp. osoby, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti) a negatívnym dôsledkom na dieťa, teda konaním/opomenutím, ktorým rodič priamo zanedbáva dieťa (neplní svoje základné povinnosti spočívajúce v sústavnej a dôslednej starostlivosti o výchovu, zdravie, výživu a všeobecný vývin maloletého dieťaťa). **Celkovo 10,6 % detí zo skúmanej vzorky uviedlo, že zažilo minimálne raz niektorú zo situácií uvedených v tabuľke č. 1.**

Tabuľka č. 1 – Zanedbávanie

Skúmané situácie/kladené otázky		počet detí 8. a 9. ročníkov, ktorým sa tak už niekedy stalo	% detí 8. a 9. ročníkov, ktorým sa tak už niekedy stalo
1.	Nechodíš na preventívne lekárske prehliadky k zubárovi a všeobecnému lekárovi	138	4,9
2.	Nachádzala sa niekedy u vás doma dospelá osoba, ktorá t'a fyzicky ohrozovala a preto si proti svojej vôli musel/a utieť z domu preč?	99	3,5
3.	Hľadal/hľadala si niekedy telefonicky alebo prostredníctvom iných ľudí svojich rodičov, pretože si ostal/a viac dní doma bez dozoru a nevedel/a si, kde sa nachádzajú?	94	3,3
4.	Musel/a si sa niekedy o seba postarať sám/sama, pretože rodičia boli pod vplyvom alkoholu alebo tvrdých drog?	78	2,7

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť skúsenosť s viacerými situáciami.

V súvislosti s psychickým násilím bolo položených päť otázok týkajúcich sa konaní spočívajúcich v psychickom nátlaku, vydieraní, vyhrážaní sa, neprimeranom obmedzovaní, hrubom správaní a ponižovaní vyskytujúcich sa v domácom prostredí. **Celkovo 33,3 % detí zo skúmanej vzorky uviedlo, že minimálne raz zažilo niektorú z uvedených situácií uvedených v tabuľke č. 2.**

Tabuľka č. 2 – Psychické násilie

Skúmané situácie		počet detí 8. a 9. ročníkov, ktorým sa tak už niekedy stalo	% detí 8. a 9. ročníkov, ktorým sa tak už niekedy stalo
1.	slovné urážanie, nadávanie, ponižovanie	616	22,2
2.	trestanie odmietaním sa rozprávať	468	16,7
3.	vyhrážanie sa, že dieťa opustia	202	7,2
4.	zamykanie v izbe za trest	178	6,4

5.	odopieranie jedla, až dieťa ostalo hladné	84	3,0
----	--	----	------------

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť skúsenosť s viacerými situáciami.

V súvislosti s problematikou fyzického násilia je časťou odbornej verejnosti dlhodobo diskutovaná otázka akceptovateľnosti využívania tzv. „telesných trestov“. Explicitný zákaz telesných trestov je zákonom definovaný vo výchove a vzdelávaní a v rámci výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurateli (teda napr. v zariadeniach SPODaSK). V zmysle § 30 ods. 3 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „*Rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin dieťaťa*“. Výbor OSN pre práva dieťaťa, ktorý uvedené ustanovenie zákona o rodine považuje za nedostatočné, Slovenskej republike opakovane odporučil výslovne zakázať telesné tresty v domácom prostredí²⁹, odvolávajúc sa najmä na Všeobecný komentár č. 8 o práve detí na ochranu pred telesnými trestami³⁰. Prijaté znenie Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike je v negatívnom vymedzení pojmu „násilie“ konzistentné s citovaným ustanovením zákona o rodine: „*Pre účely stratégie a aplikačnej praxe sa za násilie nepovažuje použitie primeraného výchovného prostriedku, ktorý použije pri výchove dieťaťa rodič, ak jeho použitím nie je ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin dieťaťa*“.

V tabuľke č. 3 je vyjadrené, koľko detí sa minimálne raz stretlo s nejakou formou „telesnej intervencie“ (pod pojmom telesná intervencia sú v tomto prípade zahrnuté aj prejavy závažného fyzického násilia). **Celkovo 62,4 % detí zo skúmanej vzorky uviedlo, že minimálne raz zažilo niektorú zo situácií uvedených v tabuľke č. 3.**

Tabuľka č. 3 – Telesné intervencie

Skúmané situácie (domáce prostredie)	počet detí 8. a 9. ročníkov, ktorým sa tak už niekedy stalo	% detí 8. a 9. ročníkov, ktorým sa tak už niekedy stalo
1. udretie po zadku	1 477	52,5
2. udretie po hlave	843	30,0
3. bitka	397	14,1
4. ťahanie za vlasy	317	11,3
5. kľačanie na kolennách na príkaz	222	7,9
6. trasenie, lomcovanie, ťahanie	212	7,5
7. kopnutie nohou	171	6,1
8. udretie pri hádkе rodičov	125	4,4
9. udretie pri bránení rodiča pri hádkе	108	3,8
10. zámerné popálenie cigaretou/iným	52	1,8

²⁹ Odporúčanie č. 27 Záverečných odporúčaní ku Konsolidovanej tretej, štvrtej a piatej periodickej správe Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa

³⁰ Výbor OSN pre práva dieťaťa definuje „telesné“ alebo „fyzické“ trestanie ako akékoľvek trestanie, počas ktorého sa používa fyzická sila a ktorého úlohou je zapričíniť určitý stupeň bolesti alebo nepohodlia, bez ohľadu na jeho miernosť. Väčšinou takéto konanie zahŕňa údery (fackovanie, capnutie po tele, bitie) detí rukou alebo nástrojom – bičom, palicou, opaskom, topávkou, varechou atď., ale môže zahŕňať napr. aj kopanie, trasenie alebo sácanie, škriabanie, štípanie, hryzenie, trhanie vlasov alebo ťahanie za uši, nútenie detí zotrvať v nepohodlných polohách, pálenie, oparenie alebo nútenie prehltnutiu (napr. štipľavého korenia alebo umývanie vnútra úst mydlom). Z pohľadu Výboru je telesné trestanie za každých okolností ponižujúce. Okrem zmienených foriem existujú aj ďalšie netelesné formy trestania, ktoré sú však rovnako kruté a ponižujúce teda sú v rozpore s Dohovorom. Sem patria tresty, ktoré dieťa znevažujú, ponižujú, degradujú, nútia ho obetovať sa, zastrašujú, strašia alebo ho zosmiešňujú.

predmetom		
11. dusenie rukami alebo vankúšom	36	1,3

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť skúsenosť s viacerými situáciami.

V rámci výskumu bolo tiež zistované, koľko detí zo skúmanej vzorky malo v dôsledku situácií uvedených v tabuľke č. 3 skúsenosť s niektorým z nižšie uvedených závažnejších následkov. **Celkovo 9 % detí zo skúmanej vzorky uviedlo, že pocitovalo niektorý z uvedených závažnejších následkov uvedených v tabuľke č. 4.** Toto číslo je však potrebné vnímať v kontexte faktu, že následok (napr. psychickú traumu) vyhodnocovalo samotné dieťa. Zároveň treba zohľadniť skutočnosť, že aj niektoré deti (4,1 % z celej vzorky), ktoré boli vystavené vážnym fyzickým útokom (udretie pri hádke rodičov, udretie pri bránení rodiča pri hádke, zámerné popálenie cigaretou/iným predmetom, dusenie rukami vankúšom) neuvádzali závažnejší následok takéhoto konania. **Malú modrinu a/alebo škrabanc ako jediný následok situácií uvedených v tabuľke 3 uviedlo ďalších 14,9 % detí zo skúmanej vzorky. Telesnú intervenciu bez uvedenia následku (zranenia) uviedlo 38,4 % detí.**

Tabuľka č. 4 – Fyzické násilie so závažnejším následkom

Skúmané závažnejšie následky (domáce prostredie)		počet detí, ktoré uviedli dané zranenie	% detí, ktoré uviedli dané zranenie
1.	psychická trauma (depresie/úzkosti)	187	6,5
2.	veľká modrina, škrabanc	80	2,8
3.	iné zranenie	34	1,1
4.	poškodenie genitálií/ spodnej časti brucha	21	0,7
5.	bezvedomie/ strata vedomia	19	0,6

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť skúsenosť s viacerými následkami a mohli uviesť (opísat) iný ako preddefinovaný následok.

V tabuľke č. 5 je uvedené, koho deti označili ako osobu, ktorá sa najčastejšie dopúšťala fyzického násilia so závažnejším následkom.

Tabuľka č. 5 – Osoby dopúšťajúce sa fyzického násilia

Osoby, ktoré sa dopustili konania	86,7% detí zo závažnejším následkom uviedlo osobu/osoby zaradenú do niektornej zo skupín (222 detí)	
	počet detí, ktoré uviedli danú skupinu osôb	% detí, ktoré uviedli danú skupinu osôb
1. rodič (mama, otec)	196	88,3
2. iný/á príbuzný/á (teta, ujo, plnoletý súrodenc, nevlastný rodič)	57	25,7
3. starý rodič (dedko, babka)	48	15,1
4. náhradný/profesionálny rodič	7	3,2
5. spolužiak/čka, kamarát/ka, priateľ/ka (spontánne identifikované detičmi)	9	4,1
6. iný dospelý doma	1	0,5

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť viacero osôb a mohli uviesť (opísat) inú ako preddefinovanú osobu.

Skutočnosť, že bola v aspoň jednom prípade fyzického násilia so závažnejším následkom osoba dopúšťajúca sa násilia pod vplyvom alkoholu a/alebo drog uviedlo takmer 30% detí, ktoré boli konfrontované s fyzickým násilím. Pre porovnanie –

v skupine ktorá uviedla telesnú intervenciu bez uvedenia následku (zranenia) takúto skutočnosť uviedlo 6% detí.

V súvislosti s pojmom „násilie na deťoch“ (psychické a fyzické násilie páchané zo strany blízkych osôb) sa tiež často skloňuje pojem „týranie“. Ten treba interpretovať predovšetkým z hľadiska znenia skutkovej podstaty trestného činu „týranie blízkej a zverenej osoby“. Na naplnenie znakov príslušnej skutkovej podstaty však musia byť splnené viaceré podmienky. Pod legislatívny pojem *týranie* môžeme zaradiť významne menšiu množinu prípadov ako pod pojem fyzické a psychické násilie.

V tabuľke č. 6 sú uvedené počty prípadov týrania blízkej a zverenej osoby, ktoré v rokoch 2014 – 2016 vyšetroval/zaznamenal Policajný zbor SR³¹.

Tabuľka č. 6 – Týranie blízkej a zverenej osoby

Týranie blízkej a zverenej osoby	2014	2015	2016
Počet prípadov	55	57	96
Objasnenosť (%)	38	39	25

Prípadom sexuálneho násilia, a síce **situáciám skúmaným v dotazníku**, ktoré možno v rámci definičných rámcov **Dohovoru Rady Európy na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Lanzarotského dohovoru)** a vymedzení skutkových podstát súvisiacich trestných činov definovaných v Trestnom zákone vo väčšine prípadov kvalifikovať ako sexuálne zneužívanie a/alebo sexuálne vykorisťovanie, resp. **d'alejšie formy sexuálneho násilia** (sexuálny styk, manipulácia s pohlavnými orgánmi, aktívne a pasívne intímne dotyky, fotenie v nahých polohách, sexuálne aktivity za peniaze, sledovaniu sexuálneho styku, nútene odhalovať, nútene pozerať sa na inú nahú osobu), vrátane trestných činov v štádiu pokusu (napr. dieťa bolo nútene k určitému konaniu, ku jeho realizácii však neprišlo), bolo podľa odpovedí detí zo skúmanej vzorky celkovo minimálne raz vystavených 3,3% respondentov. Uvedené situácie nezahŕňali dobrovoľné sexuálne aktivity medzi neplnoletými osobami, ktoré by za určitých okolností mohli byť v zmysle Trestného zákona kvalifikované ako sexuálne zneužívanie. Skúmané situácie tiež nemuseli pokryť všetky prípady „dobrovoľných“ sexuálnych aktivít medzi deťmi a plnoletými osobami. **Z tohto dôvodu uvedený výsledok možno interpretovať ako spodnú hranicu prevalencie sexuálneho násilia v skúmanej vzorke.** Celkovo 24,7 % detí zo skúmanej vzorky uviedlo, že sa minimálne raz stretlo s urážaním a poznámkami o svojej postave a vzhľade.

V tabuľke č. 7 je uvedené, koho deti označili ako osobu, ktorá sa najčastejšie dopúšťala sexuálneho násilia. V porovnaní s fyzickým násilím so závažnejším následkom uvádzali deti osoby dopúšťajúce sa násilia zriedkavejšie. Takmer polovica detí, ktorá sa stretla so situáciou sexuálneho násilia neuviedla žiadnu osobu.

³¹ Štatistika kriminality v Slovenskej republike <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-xml>

Tabuľka č. 7 – Osoby dopúšťajúce sa sexuálneho násilia

Osoby, ktoré sa dopustili sexuálneho násilia	Sexuálne násilie (93 detí)	
	55,9% z detí v skupine vystavenej sexuálnemu násiliu uviedlo osobu/osobu zaradenú do niektornej zo skupín (52 detí)	
	počet detí, ktoré uviedli danú skupinu osôb	% detí, ktoré uviedli danú skupinu osôb
rodič (mama, otec)	19	36,5
spolužiak/čka, kamarát/ka, priateľ/ka (spontánne identifikované deťmi)	18	34,6
iný/á príbuzný/á (teta, ujo, plnoletý súrodenc, nevlastný rodič)	18	34,6
iná dospelá osoba doma	9	17,3
starý rodič (dedko, babka)	8	15,4
náhradný/profesionálny rodič	2	3,8

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť viacero osôb a mohli uviesť (opísat) inú ako preddefinovanú osobu.

V tabuľke č. 8 sú uvedené prostredia, v ktorých sa podľa vyjadrení detí zo skúmanej vzorky sexuálne násilie udialo.

Tabuľka 8 – Prostredia, v ktorých dochádzalo k sexuálnemu násiliu

Prostredia, v ktorých došlo k sexuálnemu násiliu	72% z detí v skupine vystavenej sexuálnemu násiliu uviedlo prostredie, v ktorom sa to udialo (67 detí)	
	počet detí, ktoré uviedli dané prostredie	% detí, ktoré uviedli dané prostredie
1. internet (Facebook, Twitter, Skype, chat)	33	49,3
2. doma, kde dieťa býva so svojimi rodičmi	21	31,3
3. škola	19	28,4
4. blízke okolie školy	19	28,4
5. blízko okolia domu/bytu, kde dieťa býva	15	22,4
6. na chate	13	19,4
7. vonku, na ihrisku, v parku, na tréningu, v ambulancii, v prírode (kategória Iné)	12	17,9
8. v byte starých rodičov		13,4
9. v byte uja/tety		13,4

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť viacero prostredí a mohli uviesť (opísat) iné ako preddefinované prostredie.

V tabuľke č. 9 sú uvedené počty prípadov sexuálneho zneužívania (§201 a §202 Trestného zákona), ktoré v rokoch 2014 - 2016 vyšetroval/zaznamenal Policajný zbor SR³².

Tabuľka č. 9 – Sexuálne zneužívanie

Sexuálne zneužívanie	2014		2015		2016	
	Zverenej osoby	Inej osoby	Zverenej osoby	Inej osoby	Zverenej osoby	Inej osoby
Počet prípadov	8	520	14	454	22	485
Objasnenosť (%)	50	86	64	86	45	83

³² Štatistika kriminality v Slovenskej republike <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-xml>

Výskum sa tiež zameral na niektoré druhy násilia/nevhodného správania v prostredí školy (Tabuľka č. 10). Celkovo 57% detí uviedlo aspoň jednu zo situácií nevhodného správania zo strany spolužiakov. Zo strany zamestnancov malo skúsenosť s aspoň jedným prejavom 18,6% detí.

Tabuľka č.10 – Nevhodné správanie v prostredí školy

Skúmané situácie/kladené otázky	detí vystavené násiliu v prostredí školy			
	zo strany zamestnancov školy		zo strany spolužiakov	
	počet detí	% detí	počet detí	% detí
1. vysmievanie, nadávanie, urážky, ponižovanie	449	16,0	1497	53,4
2. udretie/kopnutie nohou/bitka/iné fyzické napadnutie	194	6,9	702	25,1
3. sexuálne obťažovanie	110	3,9	145	5,2

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť skúsenosť s viacerými situáciami.

Z realizovaného výskumu vyplýva, že iba 24% detí zo skúmanej vzorky, ktoré boli vystavené situáciám zanedbávania (tabuľka č. 1), situáciám psychického násilia (tabuľka č. 2), situáciám fyzického násilia so závažnejším následkom (tabuľka č. 4) a situáciám sexuálneho násilia uviedlo, že sa s týmto problémom zdôverili inej osobe. Tabuľka č. 11 uvádzajúca, na koho sa deti v skúmanej vzorke v prípade násilia najčastejšie obrátili a v akej miere im zo strany osôb/inštitúcií, na ktoré sa obrátili, skutočne bola poskytnutá pomoc.

Tabuľka č. 11 – Hľadanie pomoci

Skúmané situácie/kladené otázky	Deti, ktoré boli vystavené zanedbávaniu (tabuľka č. 1), psychickému násiliu (tabuľka č. 2), fyzickému násiliu so závažnejším následkom (tabuľka č. 4) a sexuálnemu násiliu		
	počet detí, ktoré sa zdôverili nejakej osobe 24% (277 detí)		
	% detí, ktoré uviedli, že sa zdôverili danej osobe	% detí, ktoré uviedli, že im osoba, ktorej sa zdôverili aj pomohla	
kamarát/kamarátka	62,1		84,8
mama	43,3		100
spolužiak/spolužiačka	33,6		72,2
otec	17,7		77,8
starí rodičia (babka/dedko)	17,0		81,8
sestra	16,6		74,4
brat	13,7		55,6
niekto zo širšej rodiny (ubo, teta)	9,4		52,0
učiteľ/učiteľka	7,2		52,6
psychológ/linka dôvery	6,1		68,8
policajt/policajtka	5,8		50,0
sused/susedka	5,4		23,1
sociálny/a pracovník/čka	4,3		45,5
školský/á psychológ/ička	4,3		50,0
výchovný/á poradca/kyňa	3,6		50,0

Poznámka: Respondenti/ky mohli uviesť viacero osôb a mohli uviesť (opísat) inú ako preddefinovanú osobu.

Z hľadiska pohlavia boli s ohľadom na odpovede v dotazníkoch jednotlivým formám násilia v skúmanej vzorke vystavené vo väčšej miere dievčatá ako chlapci (tabuľka č. 12). Tabuľky zahŕňajú tie deti, ktoré v dotazníku uviedli svoje pohlavie.

Tabuľka č. 12 – Pohlavie a štyri formy násilia

Pohlavie	vystavenie prejavom zanedbávania		vystavenie prejavom psychického násilia		vystavenie prejavom fyzického násilia so závažnejším následkom		vystavenie prejavom sexuálneho násilia	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
chlapci	157	11,4	393	28,6	96	7,0	35	2,6
dievčatá	182	12,9	535	37,8	148	10,5	55	3,9

Z hľadiska zdravotného stavu boli v skúmanej vzorke vystavené násiliu vo väčšej miere deti, ktoré uviedli, že trpia nejakým zdravotným problémom (problémy so zrakom, problémy s chrboticou, problémy so spánkom, depresie, citová labilita, úzkosti, problémy so srdcom, astma, problémy s chôdzou, krívanie, alergia, problémy so sluchom – ušný strojček, cukrovka, problémy s kolenami, klíbmi, kostami, žalúdkom, obličkami, pečeňou, ochrnutím niektornej časti tela, krvným tlakom, štítnou žľazou, celiakiou, kožné problémy, poruchy príjmu potravy, používanie vozíka/ barlí). Konkrétnie výsledky sú uvedené v tabuľke č. 13.

Tabuľka č. 13 – Deti, ktoré uviedli niektorý zo zdravotných problémov

Situácia/skupina detí	Deti, ktoré uviedli niektorý z uvedených zdravotných problémov		Deti, ktoré neuviedli žiadny zdravotný problém	
	počet	%	počet	%
vystavené zanedbávaniu (tabuľka č. 1), psychickému násiliu (tabuľka č. 2), fyzickému násiliu so závažnejším následkom (tabuľka č. 4) a sexuálnemu násiliu	667	46,8	483	33,7
vystavené niektornej z foriem násilia/nevhodného konania v prostredí školy (tabuľka č. 10) zo strany spolužiakov	938	65,6	695	48,5
vystavené niektornej z foriem násilia/nevhodného konania v prostredí školy (tabuľka č. 10) zo strany zamestnancov školy	215	15	315	22,1

Z hľadiska finančnej situácie domácnosti, tak ako ju uviedli samotné deti (subjektívne hodnotenie), v skúmanej vzorke, zachytáva čiastkové výsledky výskumu tabuľka č. 14.

Tabuľka č. 14 – Finančná situácia domácností

Finančná situácia (otázka: „Ste schopní zaplatiť nevyhnutné výdavky na bývanie, stravu a pod.?“)	Deti vystavené zanedbávaniu (tabuľka č. 1), psychickému násiliu (tabuľka č. 2), fyzickému násiliu so závažnejším následkom (tabuľka č. 4) a sexuálnemu násiliu	
	Počet detí	% detí
s veľkými ťažkosťami	30	69,8
s ťažkosťami	122	56,0
pomerne ľahko	661	43,1
veľmi ľahko	292	30,4

Z hľadiska veľkosti obcí, v ktorých detí žijú (tak, ako uviedli deti v skúmanej vzorke) zachytáva čiastkové výsledky výskumu tabuľka č. 15.

Tabuľka č. 15 – Veľkosť obce

Veľkosť obce	Deti vystavené zanedbávaniu (tabuľka č. 1), psychickému násiliu (tabuľka č. 2), fyzickému násiliu so závažnejším následkom (tabuľka č. 4) a sexuálnemu násiliu	
	počet	% detí z obce danej veľkosti
osada mimo obce	29	65,9
obec do 500 obyvateľov	120	43,2
obec medzi 500 - 999 obyvateľmi	160	46,4
obec s 1 000 – 1 999 obyvateľmi	216	38,8
obec s 2 000 – 4 999 obyvateľmi	190	40,8
obec s 5 000 - 19 999 obyvateľmi	170	35,4
obec s 20 000 – 90 000 obyvateľmi	155	37,3
mesto nad 90 000 obyvateľov	57	34,1

Za všetky vyjadrenia detí, ktoré nám v rámci výskumu poslali, sme vybrali jedno mimoriadne autentické. Autorom je žiačka, ktorá v rámci dotazníka uviedla, že sa stretla s udretím po zadku, udretím, keď sa rodičia/dospelí doma hádali medzi sebou, ako aj udretím zo strany rodiča/dospelého pri bránení druhého rodiča/dospelého. V rámci dotazníka uviedla následok: psychická trauma.

„Chcela by som, aby deti netrpeli, aby im nič nechýbalo, aby deti boli šťastné, dúfam, že už štát s tým niečo konečne urobí.“

3.2.3 Zhrnutie a aktuálne výzvy

V rámci ďalšej implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím je potrebné v súlade s programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020³³ ďalej rozvíjať systém koordinácie ochrany detí pred násilím na národnej a miestnej úrovni (s dôrazom na vzdelávanie, zefektívňovanie prevencie a identifikácie) a kontinuálne zabezpečovať informovanosť o problematike násilia na deťoch s dôrazom na propagáciu nástrojov pomoci. Pretrvávajúcou výzvou v oblasti násilia na deťoch je zvyšovanie miery identifikácie takýchto prípadov a ohrozených detí. Za účelom naplnenia tohto cieľa je nevyhnutné vytvárať samotným deťom dostatok priestoru a možností na nahlasovanie takéto prípadov a zvyšovať ich dôveru v systém ochrany, ktorý musí garantovať, že každým nahláseným prípadom (nielen) zo strany dieťaťa sa bude zaoberať príslušná zodpovedná osoba/inštitúcia. V tejto súvislosti treba upriamíť pozornosť na budovanie kapacít v oblasti podporných služieb pre detské obeťe násilia. Zároveň nemožno opomínať ani význam práce s páchatelmi násilia.

Prioritným cieľom zostáva riešenie pretrvávajúcich hrozieb v podobe najzávažnejších foriem násilia (sexuálne zneužívanie a vykorisťovanie, týranie, závažné formy zanedbávania), ako aj nových dynamicky rastúcich hrozieb (násilie v online priestore). S ohľadom na

³³ http://www.vlada.gov.sk/data/files/6483_programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky.pdf

výsledky výskumu v oblasti tzv. telesných trestov je mimoriadne žiaduce prostredníctvom odborného i celospoločenského dialógu a pri zohľadnení všetkých významných súvislostí (spoločenských, náboženských a kultúrnych) hľadať cesty a nástroje podpory rodiny a spoločného trávenia času, rozvoja rodičovských zručností, predchádzania konfliktom v rodinách a rozpadom manželstiev, a tak prispieť k prirodzenému znižovaniu miery využívania tzv. telesných trestov pri výchove, s cieľom eliminácie prípadov závažného fyzického násilia v rodinnom prostredí.

SWOT analýza (rok 2017)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • posilnené legislatívne prostredie, významne orientované na ochranu práv dieťaťa • silný mandát na presadzovanie potrebných opatrení • etablovaný koordinačný mechanizmus a potenciál pre jeho ďalšie zefektívňovanie (predovšetkým v oblasti miestnej prevencie a identifikácie násilia na deťoch) • etablovaný systém multidisciplinárneho vzdelávania • rozvíjajúci sa systém odbornej prípravy dotknutých pracovníkov • vytvorené komunikačné nástroje na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch • kapacity na budovanie ďalších nástrojov ochrany (napr. kapacity na rozvoj práce s páchatelia násilia) 	<ul style="list-style-type: none"> • povrchné a stereotypné vnímanie problematiky násilia (nedostatočné odborné znalosti významnej časti dotknutých pracovníkov) a s tým súvisiace inštitucionálne a systémové porušovanie práv detí • personálna poddimenzovanosť niektorých profesíí a vysoká miera administratívnej zát'aže • slabá angažovanosť klúčových subjektov/profesií (napr. poskytovateľov zdravotnej starostlivosti) • neexistujúce prepojenie informačných systémov na zber a analýzu súvisiacich dát • náročnosť procesu odhal'ovania/vyšetrovania prípadov násilia na deťoch
Odrozenia	Príležitosti
<ul style="list-style-type: none"> • relativizovanie problematiky násilia na deťoch a slabá angažovanosť verejnosti • vysoká miera využívania tzv. telesných trestov v domácom prostredí • vnímanie čiastkových politík na ochranu detí ako ohrozenia integrity rodiny • významný negatívny vplyv externých faktorov (napr. chudoba a sociálne vylúčenie, alkoholizmus, užívanie omamných a psychotropných látok) • nedôvera detí v inštitúcii zabezpečujúcej ich ochranu a s tým spojená nízka miera detí vyhľadávajúcich pomoc • zneužívanie fenoménu násilia na riešenie rôznych interpersonálnych konfliktov • dynamicky sa rozvíjajúce online prostredie, v ktorom deti trávia čoraz viac času – významný nárast súvisiacich hrozieb 	<ul style="list-style-type: none"> • potenciál širšieho zapájania/širšej aktivizácie rodín v záujme rozvoja rodičovských zručností ako hlavného nástroja podpory pozitívneho rodičovstva • potenciál pre zapájanie širšieho spektra subjektov do riešenia problematiky násilia na deťoch • dostupné zdroje informácií o ochrane detí v online prostredí (skúsenosti zo zahraničia)

4. STRATEGICKÉ ZÁMERY A KONKRÉTNE CIELE³⁴

Pri tak vážnej téme, akou je násilie páchané na deťoch, nie je jednoducho možné definovať dlhodobý cieľ stratégie, nakoľko akýkoľvek časový horizont vytvára časovú vôľu pre prijímanie a realizovanie opatrení a pri ochrane života a zdravia detí je časové plánovanie prinajmenšom nevhodné. Slovenská republika dlhodobo vyvíja enormné úsilie na ochranu detí pred násilím, a preto je rovnako neprimerané klášť si strategické ciele v zmysle prihlásenia sa k podstate boja proti násiliu na deťoch.

Vzhľadom na znepokojivé údaje o stave výskytu násilia na detskej populácii v Slovenskej republike, identifikované slabé stránky a riziká politiky ochrany detí pred násilím, viacozmernosť problematiky násilia páchaného na deťoch a veľký počet zodpovedných subjektov pôsobiacich pri ochrane detí pred násilím v rôznych oblastiach **je základným strategickým zámerom Slovenskej republiky dosiahnutie kvalitatívnej zmeny vo vnímaní a riešení násilia páchaného na deťoch dôsledným prepojením a zintegrovaním čiastkových politík do efektívneho a funkčného mechanizmu pre komplexné a systematické riešenia násilia páchaného na deťoch.**

Strategický zámer Slovenskej republiky v oblasti ochrany detí pred násilím rešpektuje primárne právo všetkých detí na ochranu pred všetkými formami násilia.

Na základe záverov uvedených v prvej časti bolo identifikovaných päť základných strategických cieľov

- 1. Vytvoriť Národný koordinačný rámec pre riešenie násilia páchaného na deťoch**
- 2. Zabezpečiť systematické monitorovanie a hodnotenie systémov ochrany detí pred násilím.**
- 3. Predchádziať inštitucionálemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa**
- 4. Zabezpečiť profesionalitu a kvalitu výkonu politík**
- 5. Zvyšovať informovanosť o problematike násilia páchaného na deťoch**

Strategický cieľ 1

Vytvoriť Národný koordinačný rámec pre riešenie násilia páchaného na deťoch

Slovenská republika nemá určené mechanizmy, ktoré zabezpečujú koordináciu politík na národnej úrovni a koordináciu výkonu a postupov jednotlivých subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím v praxi. Slovenská republika nemá doposiaľ ani určené gestorstvo k Dohovoru o právach dieťaťa - úlohu gestora vo vzťahu k úlohám Výboru pre práva detí OSN plnilo v predchádzajúcim období Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, gestorstvo k príprave ostatnej správy

³⁴ Časť 4. *Strategické zámery a konkrétnej ciele* (pôvodne časť 3.) obsahuje pôvodné znenie príslušnej časti doplnené formou poznámok k aktualizácii a k sumáru strategickej časti. V časti 4. boli zároveň doplnené stručné hodnotenia plnenia pôvodných úloh a znenia nových úloh.

Slovenskej republiky o pokroku pri plnení záväzkov z Dohovoru prevzalo na seba Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, gestorom Národného akčného plánu pre deti (úlohy na plnenie záväzkov dohovoru) je sekretariát Výboru.

Svetová správa OSN o násilí páchanom na deťoch zamerala svoje odporúčania najmä na vytvorenie **mnohorozmerného a systematického rámca schopného reagovať na násilie páchané na deťoch**, ktorý by bol integrovaný do národného plánovacieho procesu prostredníctvom národnej stratégie, politiky alebo plánu. **Takto zostavený rámec by zahrňal aj koordinačné stredisko (s preferenciou na úrovni ministerstva)**, ktoré by vykonávalo dohľad nad zavádzaním opatrení na predchádzanie a odozvu na násilie.

Inštitucionalizáciu koordinácie politík žiada aj Výbor OSN pre práva dieťaťa vo všeobecnom komentári 13, obsahuje ho aj Politické usmernenie Rady Európy pre integrované národné stratégie na ochranu detí pred násilím. Potreba koordinácie politík a postupov vyplynula aj z rozboru právnych a inštitucionálnych podmienok ochrany detí pred násilím.

V rámci pracovných skupín boli prehodnotené mnohé riešenia – samostatný Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky, samostatný poradný orgán vlády, integrácia resp. rozšírenie úloh vecného odboru na niektorom z ústredných orgánov dokonca ako návrh bol predstavený aj samostatný úrad (ústredný orgán) na ochranu detí. Ako reálne riešenie bolo vo finále navrhnuté vytvorenie samostatného špecializovaného organizačného útvaru - **Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch** (ďalej len „Národné koordinačné stredisko“) s jeho integrovaním v rámci štruktúry Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako ústredného orgánu štátnej správy v rámci ktorého je zriadený Spoločný sekretariát výborov, Národný kontaktný bod pre Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Hlavnými úlohami Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch sú

- koordinácia a integrácia čiastkových politík na ochranu detí pred násilím
- koordinácia postupov subjektov na národnej úrovni
- tvorba spoločných postupov na národnej úrovni, zjednocovanie subjektov na miestnej úrovni a koordinácia tvorby spoločných postupov subjektov na miestnej úrovni
- tvorba merateľných cieľov efektivity politík, monitorovanie a vyhodnocovanie integrovaných politík

Kľúčovým sa pri takejto štruktúre stáva samotné odborné zastúpenie Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch. Koordinácia a integrácia politík nie je možná bez dobrej profesijnej orientácie v jednotlivých oblastiach politík a tvorba spoločných postupov bez praktických skúseností. Funkčnosť strediska je priamo závislá od jeho odborného potenciálu, z tohto dôvodu sa predpokladá stanovenie kritérií výberu tak z oblasti dosiahnutého vzdelania ako aj odbornej praxe.

Kedže hlavnou úlohou Národného koordinačného strediska je koordinácia a integrácia, druhým kľúčovým faktorom je zabezpečenie samotných procesov v koordinácii s kľúčovými rezortmi.

Poznámka k strategickému cieľu 1 – aktualizácia 2017:

Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch v spolupráci s gestorskými subjektmi vytvára a udržuje mechanizmy, ktoré zabezpečujú koordináciu politík na národnej úrovni a koordináciu výkonu a postupov jednotlivých subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím v praxi. Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch koordinuje vypracúvanie správ podľa Dohovoru o právach dieťaťa a je kontaktným bodom pre inštitúcie zodpovedné za plnenie Dohovoru o právach dieťaťa v Slovenskej republike.

Strategický cieľ 1

Vytvorenie národného koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch

Priority	<ul style="list-style-type: none"> • udržateľný inštitucionálny rámec pre realizáciu politík na ochranu detí pred násilím, • integrovaný a koordinovaný prístup na národnej aj miestnych úrovniach • účasť detí – rešpektovanie pohľadu a názoru detí na riešenia, ktoré sa ich týkajú, • definovanie mechanizmov na eliminovanie faktorov, ktoré priamo či nepriamo ovplyvňujú potenciál páchania násilia, • definovanie spoločných postupov všetkých subjektov • skvalitnenie a zintenzívnenie spolupráce subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím na regionálnej úrovni. 														
Úlohy	<p>Zriadit' Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (v rámci MPSVR SR)</p> <table border="1"> <tr> <td><i>zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>do 31. januára 2014</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Splnená</td></tr> </table> <p>Definovať zodpovednosť a vzťah medzi zainteresovanými subjektmi na národnej úrovni a regionálnej úrovni a vytvoriť koordinačný mechanizmus pre komunikáciu medzi jednotlivými ministerstvami a ďalšími štátnymi a občianskymi organizáciami na všetkých úrovniach</p> <table border="1"> <tr> <td><i>zodpovedný</i></td><td>Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, MVO</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>6 mesiacov od zriadenia Národného koordinačného strediska</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Splnená</td></tr> </table> <p>Definovať (písomne) úlohy koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch na národnej a regionálnej úrovni, spôsob ich sledovania, vyhodnocovania a aktualizácie</p> <table border="1"> <tr> <td><i>Zodpovedný</i></td><td>Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou, poskytovateľmi</td></tr> </table>	<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR	<i>Termín</i>	do 31. januára 2014	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená	<i>zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, MVO	<i>Termín</i>	6 mesiacov od zriadenia Národného koordinačného strediska	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená	<i>Zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou, poskytovateľmi
<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR														
<i>Termín</i>	do 31. januára 2014														
<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená														
<i>zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, MVO														
<i>Termín</i>	6 mesiacov od zriadenia Národného koordinačného strediska														
<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená														
<i>Zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou, poskytovateľmi														

		zdravotnej starostlivosti, MVO
	<i>Termín</i>	6 mesiacov od zriadenia koordinačného strediska
	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená
Úlohy (aktualizácia 2017)	<i>Rozvíjať koordináciu národných politík a opatrení súvisiacich s problematikou násilia na deťoch</i>	
	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch)
	<i>Spolugestori</i>	MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR
	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva,
	<i>Termin</i>	Priebežne
	<i>Meratelné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> počet zrealizovaných koordinačných stretnutí na národnej úrovni (iniciovaných gestorom) počet analýz súvisiacich s problematikou násilia na deťoch vypracovaných na národnej úrovni počet koordinovaných opatrení súvisiacich s problematikou násilia na deťoch navrhnutých a zrealizovaných na národnej úrovni
<i>Rozvíjať koordináčny mechanizmus ochrany detí pred násilím na miestnej a regionálnej úrovni</i>		
	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)
	<i>Spolugestori</i>	MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR
	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva,
	<i>Termin</i>	2017 – 2022
	<i>Meratelné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> počet aktívnych miestnych koordinátorov násilia na deťoch počet/periodicitu zrealizovaných pravidelných a tematických koordinačných stretnutí na miestnej úrovni počet zrealizovaných mimoriadnych (prípadových) koordinačných stretnutí na miestnej úrovni počet zapojených pracovníkov za jednotlivé dotknuté subjekty počet miestnych a regionálnych analýz súvisiacich s problematikou násilia na deťoch počet súvisiacich aktivít a opatrení (plánovaných a zrealizovaných v súvislosti s koordináciou na miestnej úrovni)

Strategický cieľ č. 2

Zabezpečiť systematické monitorovanie a hodnotenie systémov ochrany detí pred násilím

Tak ako už bolo uvedené, z dlhodobého hľadiska absentujú relevantné informácie reálneho výskytu násilia páchaného na deťoch. V jednotlivých oblastiach pochopiteľne existuje štatistické sledovanie, avšak tieto údaje poskytujú informácie o stave z uhlu pohľadu tej ktorej politiky – oblasti (nápad trestnej činnosti, počet odsúdených, počet detí, pre ktoré boli vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately z dôvodu násilia a pod.). Údaje o výskyte násilia dlhodobo absentujú, čo vyvoláva rôzne domnenky o skutkovom stave. Realizovaný výskum dáva základné informácie o výskyte násilia u určitej časti detskej populácie, avšak z dlhodobého hľadiska je potrebné zabezpečiť systematické sledovanie vývoja, založené na zhodnotení výskumnej evidencie a stanovení systému indikátorov. Dôležité je zabezpečiť aj prepojenie štatistických údajov za jednotlivé oblasti násilia (telesné, psychické, sexuálne, inštitucionálne a systémové) v ich vzájomnej prepojenosti s dlhodobým sledovaním vývoja.

Ďalším problémom je systematické monitorovanie a hodnotenie systémov na ochranu detí pred násilím – nie sú ustálené merateľné ciele a hodnotiace ukazovatele pre politiky. Je zrejmé, že komplexný systém zberu údajov musí reflektovať hodnotiace ukazovatele.

Poznámka k strategickému cieľu 2 – aktualizácia 2017:

V rámci implementácie strategického cieľa č. 2 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím bol pripravený dlhodobý plán výskumu v oblasti problematiky násilia na deťoch, v rámci ktorého bol realizovaný aj výskum prevalencie násilia na deťoch v prvej polovici roka 2017 (viď časť 3.2.2 Čiastkové výstupy výskumu prevalencie násilia na deťoch realizovanom v roku 2017 a vybrané štatistické dátá). Zároveň bol doplnený rozsah zbieraných administratívnych dát (viď časť 3.). V rámci aktualizácie časti 4. Strategické zámery a konkrétné ciele boli zadefinované merateľné ukazovatele k jednotlivým úlohám, ktorých plnenie bude prebiehať v ďalšom období.

Strategický cieľ 2	
Zabezpečiť systematické monitorovanie a hodnotenie systémov ochrany detí pred násilím.	
Priority	<ul style="list-style-type: none">monitorovanie a vyhodnocovanie a hodnotenie efektivity politík,poznanie príčin násilia páchaného na deťoch,monitoring prevalencie násilia (telesného, psychického, sexuálneho, inštitucionálneho a systémového) páchaného na deťoch.
Úlohy	<i>Stanoviť merateľné ciele a hodnotiace ukazovatele pre politiky</i> <i>zodpovedný</i> Národné koordinačné stredisko v súčinnosti MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR v spolupráci so samosprávou a MVO

	<i>Termín</i>	Rok 2014
	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená
<i>Vytvoriť systém zberu, analýzy a využívania dát</i>		
	<i>Zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MPSVR SR, MŠVVaŠ SR, MZ SR, MS SR, MV SR v spolupráci so samosprávou a MVO
<i>Stanoviť a realizovať dlhodobý plán výskumu v oblasti problematiky násilia na det'och</i>		
	<i>Zodpovedný</i>	MPSVR (IPVR) v súčinnosti s MŠVVaŠ SR, MZ SR, MS SR, MV SR v spolupráci so samosprávou a MVO
<i>Úlohy (aktualizácia 2017)</i>		
<i>Úlohy (aktualizácia 2017)</i>	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na det'och, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)
	<i>Spolugestori</i>	MŠVVaŠ SR, MV SR
	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	komisár pre deti, MVO
	<i>Termín</i>	2017 – 2022
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> počet výskumov a prieskumov, do ktorých sa v rámci plnenia úlohy zapojila Slovenská republika

Strategický cieľ č. 3

Predchádzanie inštitucionálнемu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa

Z právnej analýzy pojmu „všetky formy“ násilia vo všeobecnom komentári č. 13 vyplýva, že medzi formy násilia je potrebné zaradiť aj inštitucionálne a systémové porušovanie práv dieťaťa.

Za inštitucionálne a systémové porušovanie práv dieťaťa sa považuje nedostatok účinných prostriedkov na vykonávanie povinností a záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru v orgánoch na všetkých úrovniach zodpovedných za ochranu detí pred všetkými formami násilia. Môže znamenať, že orgány priamo alebo nepriamo zapríčinia ujmu dieťaťu. Takéto opomenutia zahŕňajú neprijatie alebo nezrevidovanie legislatívy a iných predpisov, nevhodné

vykonávanie zákonov a iných predpisov a nedostatočné zabezpečenie materiálnych, technických a ľudských zdrojov a kapacít na odhalovanie, prevenciu a odozvu na násilie páchané na deťoch. Pracovníci sa tiež môžu dopúšťať porušenia práva dieťaťa na ochranu pred násilím, napr. pri výkone svojich zodpovedností spôsobom, ktorý prehliada záujem dieťaťa, jeho názory a vývojové ciele.

Na Slovensku je významná pozornosť venovaná revidovaniu legislatívy a iných predpisov s cieľom zabezpečiť dobré legislatívne prostredie na ochranu detí pred násilím. Napriek existencii klasického rámca ochrany detí je detská populácia na Slovensku podobne ako v iných štátach, o.i. vystavená priamo alebo nepriamo riziku ujmy nevhodným vykonávaním zákonov a iných predpisov, resp. ich nevykonávaním.

Celý systém primárnej, sekundárnej aj terciárnej prevencie (predchádzanie násiliu, zabráňovanie prebiehajúcemu násiliu a predchádzanie dlhodobým následkom násilia na deťoch) nie je rozvinutý a hlavne, okrem dostatku erudovaných odborníkov je jeho problémom komplexnosť a systematičnosť preventívnych programov.

Rovnako riziko pre deti vyplýva aj z nedostatočného zabezpečenia materiálnych, technických a ľudských zdrojov a kapacít na odhalovanie, prevenciu a odozvu na násilie páchané na deťoch. Ako vyplýva z rozboru inštitucionálneho a právneho zabezpečenia mechanizmu ochrany detí, nedostatky sú najmä v spoločných postupoch zodpovedných subjektov a znepokojení môžeme byť aj s informáciami k ujasnenosti, resp. neujasnenosti kompetencií ostatných subjektov a s informáciami k nevyužívaniu regionálneho potenciálu.

Poznámka k strategickému cieľu 3 – aktualizácia 2017:

V rámci implementácie strategického cieľa č. 3 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím boli prijaté najmä opatrenia zamerané na tvorbu a rozvíjanie integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násilia páchaného na deťoch. Taktiež boli prijaté významné legislatívne úpravy priamo reflektujúce aj problematiku násilia na deťoch (viď časť 3. Hodnotenie obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za obdobie od 1. marca 2014).

Strategický cieľ 3	
Predchádzanie inštitucionálнемu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa	
Priority	
	<ul style="list-style-type: none">• predchádzanie násiliu páchaného na deťoch v zložke silného právneho rámca ako aj v zložke zodpovedajúceho výkonu• nulová tolerancia ku krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu s deťmi• podpora plnenia rodičovských práv a povinností, rodičovstva a podpora pozitívneho rodinného prostredia• dôsledná vymoziteľnosť právnych predpisov zaistujúcich práva dieťaťa, vrátane práva na ochranu pred násilím

	<ul style="list-style-type: none"> • dostupnosť zodpovedajúcich služieb a opatrení pre deti ohrozené násilím a detské obete násilia 																						
Úlohy	<p><i>Analytické sondy realizované na základe fokusových skupín zameraných na predchádzanie inštitucionálному a systémovému porušovaniu práv dieťaťa</i></p> <table border="1"> <tr> <td><i>zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR (IPVR), Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR v spolupráci so samosprávou a MVO</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>Rok 2014</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Splnená</td></tr> <tr> <td align="center" colspan="2"><i>Vytvorenie metódy integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násilia páchaného na deťoch</i></td></tr> <tr> <td><i>zodpovedný</i></td><td>Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR., MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>Rok 2014 a nasl.</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Splnená</td></tr> <tr> <td align="center" colspan="2"><i>Priebežné revidovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných predpisov z pohľadu zvýšenia efektivity ochrany detí pred násilím</i></td></tr> <tr> <td><i>Zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>Priebežne</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Priebežne plnená</td></tr> </table>	<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR (IPVR), Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR v spolupráci so samosprávou a MVO	<i>Termín</i>	Rok 2014	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená	<i>Vytvorenie metódy integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násilia páchaného na deťoch</i>		<i>zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR., MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO	<i>Termín</i>	Rok 2014 a nasl.	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená	<i>Priebežné revidovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných predpisov z pohľadu zvýšenia efektivity ochrany detí pred násilím</i>		<i>Zodpovedný</i>	MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR	<i>Termín</i>	Priebežne	<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená
<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR (IPVR), Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR v spolupráci so samosprávou a MVO																						
<i>Termín</i>	Rok 2014																						
<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená																						
<i>Vytvorenie metódy integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násilia páchaného na deťoch</i>																							
<i>zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko v súčinnosti s MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR., MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO																						
<i>Termín</i>	Rok 2014 a nasl.																						
<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená																						
<i>Priebežné revidovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných predpisov z pohľadu zvýšenia efektivity ochrany detí pred násilím</i>																							
<i>Zodpovedný</i>	MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR																						
<i>Termín</i>	Priebežne																						
<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená																						
Úlohy (aktualizácia 2017)	<p><i>Pripraviť a koordinovať programy univerzálnej a selektívnej prevencie násilia na deťoch na miestnej úrovni</i></p> <table border="1"> <tr> <td><i>Gestor</i></td><td>MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie, práce sociálnych vecí a rodiny)</td></tr> <tr> <td><i>Spolugestori</i></td><td>MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR</td></tr> <tr> <td><i>Spolupracujúce subjekty</i></td><td>GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>2018 – 2022</td></tr> <tr> <td><i>Merateľné ukazovatele</i></td><td> <ul style="list-style-type: none"> • počet pripravených a koordinovaných programov, • počet dotknutých subjektov (ako realizátorov) zapojených do prípravy a realizácie programov • počet subjektov (napríklad školy a školské zariadenia a zariadenia SPODaSK) zapojených do realizácie aktivít (ako prijímateľov) </td></tr> <tr> <td align="center" colspan="2"><i>Zefektívniť postupy včasnej identifikácie detských obetí násilia</i></td></tr> <tr> <td><i>Gestor</i></td><td>MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)</td></tr> <tr> <td><i>Spolugestori</i></td><td>MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR</td></tr> </table>	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie, práce sociálnych vecí a rodiny)	<i>Spolugestori</i>	MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva	<i>Termín</i>	2018 – 2022	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet pripravených a koordinovaných programov, • počet dotknutých subjektov (ako realizátorov) zapojených do prípravy a realizácie programov • počet subjektov (napríklad školy a školské zariadenia a zariadenia SPODaSK) zapojených do realizácie aktivít (ako prijímateľov) 	<i>Zefektívniť postupy včasnej identifikácie detských obetí násilia</i>		<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)	<i>Spolugestori</i>	MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR						
<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie, práce sociálnych vecí a rodiny)																						
<i>Spolugestori</i>	MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR																						
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva																						
<i>Termín</i>	2018 – 2022																						
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet pripravených a koordinovaných programov, • počet dotknutých subjektov (ako realizátorov) zapojených do prípravy a realizácie programov • počet subjektov (napríklad školy a školské zariadenia a zariadenia SPODaSK) zapojených do realizácie aktivít (ako prijímateľov) 																						
<i>Zefektívniť postupy včasnej identifikácie detských obetí násilia</i>																							
<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)																						
<i>Spolugestori</i>	MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR																						

	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva
	<i>Termín</i>	2018 – 2022
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet zrealizovaných inovatívnych postupov • počet dotknutých subjektov zapojených do prípravy a realizácie postupov • počet identifikovaných prípadov násilia na deťoch v súvislosti s využívaním inovatívnych postupov
<i>Pripraviť a realizovať programy práce/odborné postupy práce s páchatelmi násilia na deťoch, vrátane detských páchateľov násilia na deťoch</i>		
	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny),
	<i>Spolugestor</i>	MS SR (ZVJS)
	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti, MVO
	<i>Termín</i>	Od roku 2018 a nasl.
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet pripravených a zrealizovaných programov (metodik) • počet dospelých a detských páchateľov, ktorí sa do programu zapojili
<i>Zriadit a prevádzkovať národnú linku na pomoc detským obetiam násilia</i>		
	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)
	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	komisár pre deti, MVO
	<i>Termín</i>	Od roku 2018 - 2022
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet druhov poskytovaného dištančného poradenstva • počet miest konzultantov vykonávajúcich dištančné poradenstvo v rámci národnej linky • počet detí, ktoré využili služby národnej linky • počet prípadov násilia na deťoch, ktoré sa podarilo v súvislosti s prevádzkou národnej linky identifikovať • počet detí, ktoré na linku nahlásili, že sú obeťou násilia
<i>Prehodnotiť poskytovanie (forma a obsah) starostlivosti o detské obete násilia v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurateľy</i>		
	<i>Gestor</i>	MPSVR SR
	<i>Spolupracujúce</i>	komisár pre deti, MVO

	<i>subjekty</i>	
<i>Termín</i>	Priebežne	
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • návrh na zmenu a doplnenie zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov 	
<i>Zriadit' nové výsluchové miestnosti pre účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými/svedkami a zabezpečiť zodpovedajúcu kvalifikáciu príslušníkov PZ pre realizáciu úkonov v trestnom konaní s maloletým poškodeným</i>		
<i>Gestor</i>	MV SR	
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, MVO	
<i>Termín</i>	2018 – 2020	
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet nových výsluchových miestností, • počet súvisiacich školiacich/vzdelávacích programov/aktivít, • počet príslušníkov PZ so zodpovedajúcou kvalifikáciou, • počet detí, ktoré boli v zriadených výsluchových miestnostiach vypočuté v súvislosti s násilnými trestnými činmi 	
<i>Pripriaviť návrh koncepcie ochrany a podpory detí v online prostredí</i>		
<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny)	
<i>Spolugestori</i>	MŠVVaŠ SR, MV SR	
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	komisár pre deti, MVO	
<i>Termín</i>	2018 – 2019	
<i>Merateľné ukazovatele</i>	Koncepcia ochrany a podpory detí v online prostredí	
<i>Pripriaviť návrh aktivít zameraných na podporu pozitívneho rodičovstva</i>		
<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch)	
<i>Spolugestori</i>	MK SR, MŠVVaŠ SR, MZ SR	
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	komisár pre deti, MVO, samospráva	
<i>Termín</i>	2018 – 2019	
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zriadenie pracovnej skupiny • výstupy pracovnej skupiny/návrhy aktivít zameraných na podporu pozitívneho rodičovstva 	
<i>Prehodnotiť potrebu ďalších legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení súvisiacich s ratifikáciou Lanzarotského dohovoru</i>		

	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch)
	<i>Spolugestori</i>	MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR
	<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, komisár pre deti
	<i>Termín</i>	2018
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • analýza potreby legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení • počet navrhovaných a realizovaných legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení

Strategický cieľ 4

Zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politík

Potreba špecializovaného vzdelávania je identifikovaná v každej oblasti v rozbore súčasného systému inštitucionálnej ochrany detí pred násilím v oblastiach. Ako kľúčová bola otázka kvality výkonu identifikovaná osobitne samosprávou. Potreba je identifikovaná tak v oblasti prevencie, vyhľadávania identifikácie, riešenia a samozrejme aj v oblasti sankcií. V zásade môžeme identifikovať 3 roviny problému:

- Dôslednejšia príprava na špecifiká násilia páchaného na deťoch v rámci samotnej pregraduálnej prípravy vo všetkých zodpovedajúcich študijných odboroch
- Dôslednejšia orientácia celoživotného vzdelávania na špecifiká násilia páchaného na deťoch vo všetkých zodpovedajúcich profesiách
- Absentujúce spoločné vzdelávacie aktivity jednotlivých profesií pôsobiacich v ochrane detí pred násilím

V rámci samotnej kvality výkonu politík sa ako rizikové miesto objavuje absencia spoločných metodík a postupov a absencia cielenej prípravy zamestnancov na výkon konkrétneho povolania. Potvrdzujú to tak výstupy rezortov ako aj samosprávy. Jeden z jasne identifikovaných problémov je absencia úpravy profesijných podmienok výkonu sociálnej práce – neexistuje ani právna úprava toho, kto je sociálny pracovník, absentujú špecializácie aj systém celoživotného vzdelávania. Podobná je aj situácia v oblasti výkonu psychologických činností na úseku sociálnych vecí a rodiny ako i v ďalších oblastiach.

Poznámka k strategickému cieľu 4 – aktualizácia 2017:

V rámci implementácie strategického cieľa č. 4 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím boli prijaté opatrenia zamerané na tvorbu a rozvíjanie spoločných vzdelávacích aktivít subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím (vid' časť. 3 Hodnotenie obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za obdobie od 1. marca 2014), t.j. opatrenia na podporu celoživotného vzdelávania v oblasti ochrany detí pred násilím. Dňa 1. januára 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 2019/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a

o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákonom č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol vytvorený inštitút Komisára pre deti.

Strategický cieľ 4																									
Zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politík																									
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • špecializovaná príprava na vykonávanie politík na ochranu dieťaťa pred násilím cielená na predchádzanie násiliu na deťoch, ochranu a pomoc deťom na ktorých je páchané násilie, resp. ktoré sú vystavené riziku násilia , • pravidelné hodnotenie výkonu politík na ochranu detí pred násilím, • nezávislé monitorovanie vykonávania politík na ochranu práv detí vrátane monitorovania dodržiavania práva dieťaťa byť vypočuté a vyjadriť svoj názor. 																								
Úlohy	<p><i>Utvoriť podmienky na nezávislé monitorovanie vykonávania politík pre deti</i></p> <table border="1"> <tr> <td><i>zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>2014</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Splnená</td></tr> </table> <p><i>Zaviesť mechanizmus na podporu špecifických spoločných vzdelávacích aktivít subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím</i></p> <table border="1"> <tr> <td><i>zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR v súčinnosti s MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>2015</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Splnená</td></tr> </table> <p><i>Zaviesť a prehodnocovať v oblasti celoživotného vzdelávania v rámci všetkých relevantných odvetví osobitné vzdelávacie aktivity/moduly a pod. orientované na predchádzanie, identifikáciu, distribúciu a riešenie násilia páchaného na deťoch</i></p> <table border="1"> <tr> <td><i>Zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>priebežne</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Priebežne plnená</td></tr> </table> <p><i>Utvoriť podmienky na profesijný rast sociálnych pracovníkov</i></p> <table border="1"> <tr> <td><i>Zodpovedný</i></td><td>MPSVR SR</td></tr> <tr> <td><i>Termín</i></td><td>r.2015 a nasl.</td></tr> <tr> <td><i>Stav plnenia 2017</i></td><td>Priebežne plnená</td></tr> </table>	<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR	<i>Termín</i>	2014	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená	<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR v súčinnosti s MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO	<i>Termín</i>	2015	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená	<i>Zodpovedný</i>	MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO	<i>Termín</i>	priebežne	<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená	<i>Zodpovedný</i>	MPSVR SR	<i>Termín</i>	r.2015 a nasl.	<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená
<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR																								
<i>Termín</i>	2014																								
<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená																								
<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR v súčinnosti s MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO																								
<i>Termín</i>	2015																								
<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená																								
<i>Zodpovedný</i>	MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO																								
<i>Termín</i>	priebežne																								
<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená																								
<i>Zodpovedný</i>	MPSVR SR																								
<i>Termín</i>	r.2015 a nasl.																								
<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená																								
Úlohy (aktualizácia 2017)	<i>Vytvoriť a zrealizovať školiace programy pre profesionálov školiacich o problematike násilia na deťoch zamerané na sexuálne zneužívanie a</i>																								

	sekundárnu viktimizáciu
<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch)
<i>Spolugestori</i>	MŠVVaŠ SR, MZ SR (Úrad verejného zdravotníctva SR)
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	komisár pre deti, MVO
<i>Termín</i>	2018 - 2019
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet vytvorených a zrealizovaných školiacich programov • počet účastníkov (príjemcov), ktorí program absolvovali
<i>Realizovať vzdelávanie pracovníkov dotknutých subjektov o problematike sexuálneho zneužívania</i>	
<i>Gestori</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny), MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	GP SR, samospráva, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, regionálne úrady verejného zdravotníctva
<i>Termín</i>	Priebežne
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet vzdelávacích aktivít • počet dotknutých subjektov (ako realizátorov) zapojených do realizácie vzdelávania • počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávanie absolvovali
<i>Podporovať multidisciplinárne vzdelávanie na miestnej úrovni</i>	
<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)
<i>Spolugestori</i>	MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR
<i>Spolupracujúce subjekty</i>	komisár pre deti, GP SR, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva
<i>Termín</i>	2018 – 2022
<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet zrealizovaných multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít • počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávacie aktivity absolvovali

Strategický cieľ 5

Zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch

Vzhľadom na výstupy z výskumu, ktoré poukazujú na skutočnosť, že väčšina detí sa so svojimi starosťami obracia na kamarátov alebo blízku rodinu ako aj vzhľadom na preukázzateľný nedostatok až úplnú absenciu všeobecne dostupných informácií o problematike násilia, o možnostiach pomoci, o samotných formách násilia na deťoch pre deti, rodičov, blízke osoby ale aj o pozitívnych metódach rodičovstva, je potrebné jeden zo strategických cieľov zameriť na zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch. Výskum potvrdil, že z hľadiska ochrany detí a prevencie násilia disponuje najväčším potenciálom rodina, ktorá dokáže dieťa podporiť a pripraviť na to, aby sa vedelo chrániť samé a na tento účel musí rodina – dieťa aj jeho rodiča disponovať relevantnými informáciami.

Existujú sice čiastkové aktivity rezortov na zvyšovanie informovanosti o násilí na deťoch, rovnako v tejto oblasti pôsobí aj neverejný sektor, avšak deje sa tak spravidla nárazovo pri nejakej príležitosti, resp. pod vplyvom negatívnych udalostí. Podľa Politického usmernenia Rady Európy pre integrované národné stratégie na ochranu detí pred násilím je extenzívne rozširovanie informácií aj z oblasti ochrany detí pred násilím povinnosťou štátu. Dostupnosť relevantných informácií o problematike násilia na deťoch patrí medzi pozitívne opatrenia štátu na riešenie násilia na deťoch, problémom však je, že nie sú utvorené podmienky na podporu tohto druhu proaktívnych opatrení na predchádzanie násilia.

Poznámka k strategickému cieľu 5 – aktualizácia 2017:

V rámci implementácie strategického cieľa 5 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím boli prijaté opatrenia zamerané na systematické zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch odbornej i laickej verejnosti. Osobitná pozornosť bola venované zvyšovaniu povedomia detí (pozri časť 3 Hodnotenie obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za obdobie od 1. marca 2014).

Strategický cieľ 5

Zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch

Priority

- prístupnosť a dostupnosť informácií deťom o právach dieťaťa so zameraním na problematiku násilia a možnostiach pomoci v detskej reči, vrátane stimulácie kritických postojov detí k nevhodným mediálnym obsahom,
- prístupnosť a dostupnosť informácií verejnosti o právach dieťaťa so zameraním na problematiku násilia pachanom na deťoch a možnostiach pomoci detským obetiam,
- podporarodinného prostredia sprístupňovaním informácií o výchovných prostriedkach(tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, telesný a citový vývoj dieťaťa).

Úlohy	Utvoriť podmienky na realizáciu kampaní a sprístupnenie informácií zameraných na prevenciu násilia páchaného na deťoch	
	<i>zodpovedný</i>	MPSVR SR
	<i>Termín</i>	2015
	<i>Stav plnenia 2017</i>	Splnená
	Vytvoriť a realizovať plán informovanosti o problematike násilia a možnostiaich pomoci a pod. za oblast konkrétnej politiky	
	<i>zodpovedný</i>	Národné koordinačné stredisko, MPSVR SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MK SR v spolupráci so samosprávou a MVO
	<i>Termín</i>	2014
	<i>Stav plnenia 2017</i>	Priebežne plnená
	Zabezpečiť propagáciu národnej linky na pomoc detským obetiam	
Úlohy (aktualizácia 2017)	<i>Gestor</i>	MPSVR SR (Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny)
	Spolupracujúci subjekt	<i>komisár pre deti</i>
	<i>Termín</i>	2018 – 2022
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • počet kampaní/aktivít realizovaných v rámci propagácie, • počet subjektov zapojených do propagácie, • počet využitých nástrojov propagácie,
	V rámci dotačného systému MK SR vytvárať podmienky na podporu kultúrnych mechanizmov smerujúcich k posilneniu ochrany detí pred násilím	
	<i>Gestor</i>	MK SR
	<i>Termín</i>	Priebežne
	<i>Merateľné ukazovatele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zverejnenie výzvy na predkladanie žiadostí o dotácie • počet podporených projektov/suma dotácie

Sumár k strategickej časti

Navrhnuté strategické ciele národnej stratégie vychádzajú z identifikovaných nedostatkov a rizík, strategické ciele vychádzajú z faktu, že Slovenská republika je krajina so silným legislatívnym rámcom (ktorý je však stále treba zlepšovať), dobre nastaveným inštitucionálnym systémom jednotlivých politík na ochranu detí pred násilím, avšak aj zo zistenia, že existujú medzery v koordinácii a integrácii politík, vo vyhodnocovaní efektivity politík, v dostupnosti relevantných informácií a tiež aj medzery v poznaní reálneho stavu násilia na deťoch v spoločnosti.

Strategické ciele navzájom súvisia a vzájomne sa dopĺňajú, tri ciele (1.,3. a 4.) sú orientované na zlepšenie vykonávania politík, strategický ciel č. 5 je orientovaný na zlepšenie informovanosti a povedomia o násilí detí, rodičov aj celej spoločnosti a strategický ciel 2 je svojou povahou prierezovým cielom nakoľko bez hodnotiacich mechanizmov, analýzy dát

a poznatkov o realite by bola realizácia akýchkoľvek strategických zámerov svojúčelná.
V základných súvislostiach sú prepojenia strategických cieľov nasledovné

- zavedenie systematického monitorovania a hodnotenia systémov ochrany detí pred násilím prispeje k efektívному fungovaniu Národného koordinačného rámca umožnením sledovania efektivity integrovaných politík,
- investícia do Národného koordinačného rámca podporí predchádzanie inštitucionálнемu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa a zlepší dostupnosť informácií,
- predchádzanie inštitucionálнемu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa priamo súvisí s cieľom zabezpečenia profesionality a kvality výkonu politík,
- zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politík podporí celkovú účelnosť Národného koordinačného rámca,
- zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch nielen dáva relevantnú spätnú väzbu monitorovacím a hodnotiacim systémom ochrany detí pred násilím ale zároveň vyvíja tlak na zlepšenie inštitucionálneho a systémového zabezpečenia práv dieťaťa.

Poznámka k sumáru strategickej časti – aktualizácia 2017:

Aktualizované úlohy strategických cieľov vychádzajú z aktuálnych identifikovaných výziev pri zohľadnení silných a slabých stránok, ohrození a príležitostí vyskytujúcich sa v oblasti problematiky násilia na deťoch (pozri časť 3.2.3 Zhrnutie a aktuálne výzvy).